

YALOVA ÜNİVERSİTESİ

SAYI:7

TEMMUZ 2026

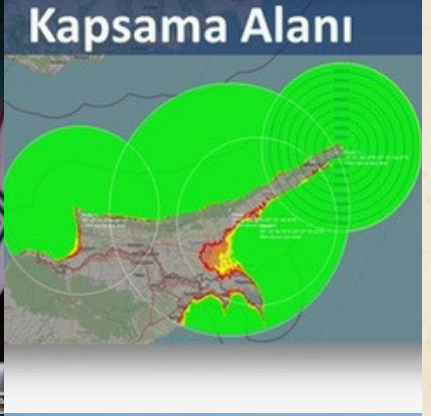
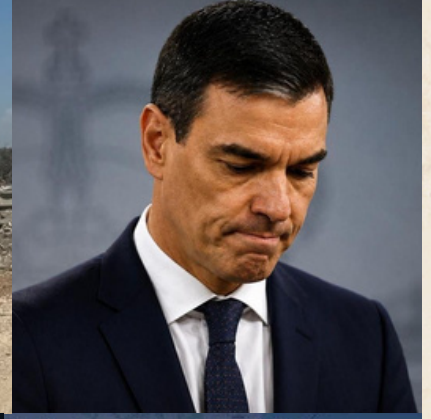
KÜRESEL PUSULA

AYLIK BÜLTEN
DERGİSİ

FOTOĞRAFLAR	01
KUZEY AMERİKA CELAL ÇEPOĞLU	02
ASYA-PASİFİK SEMRA AÇIKEL	04
ORTA DOĞU DİLANUR AKÇİN	06
BATI AVRUPA ESİN BEKTAŞ	08
TÜRK DÜNYASI BERTAN ÜNAL	10
RUSYA-KAFKASYA ZEYNEP HUBAR	12
BALKANLAR ZEYNEP BEYZA BEYAZKAYA	14
FEMİNİST PERSPEKTİF ANALİZİ	DİLANUR AKÇİN 15
RESİM ANALİZİ	ESİN BEKTAŞ 16

2026 TEMMUZ AYINDAN KARELER;

◆ KUZEY AMERİKA ◆

ABD-MEKSIKA GÜVENLİK İŞBİRLİĞİNDE EGEMENLİK ÇİZGİSİ

Beyaz Saray Ulusal Güvenlik Danışmanı Stephen Miller'ın 27 Temmuz 2026'da Pentagon'da düzenlenen ve 1918'de tesis edilip 2025'te yeniden ihdas edilen 'Meksika Sınırında Hizmet Madalyası' töreninde yaptığı açıklamalar, Meksika ile ABD arasında yeni bir diplomatik gerilime yol açmıştır. Miller, Meksika'da yargı, siyaset ve hukuk sisteminin işlemeyişinin nedeninin ülke topraklarının Trump yönetimince terör örgütü olarak tanımlanan kartellerin denetimi altında olması olduğunu ileri sürmüştür.

Meksika Devlet Başkanı Claudia Sheinbaum, 28 Temmuz'da verdiği yanıtta ABD'nin öncelikle kendi iç dinamiklerine, özellikle uyuşturucu tüketimi, dağıtımı ve kendi topraklarında gerçekleşen kara para aklama faaliyetlerine bakması gerektiğini söylemiştir. Sheinbaum, iki hükümet arasında güvenlik alanında yoğun bir eşgüdüm sürdüğünü ancak her ülkenin kendi topraklarında hareket ettiğini vurgulayarak egemenlik çizgisini yeniden çizmiştir.

Söz konusu polemik, Sheinbaum ile Trump'ın 19 Temmuz'da Washington'da düzenlenen Dünya Kupası finalinde bir araya gelerek T-MEC ve ikili ilişkiler üzerine gayriresmî görüşmeler yaptığı bir dönemin hemen ardından yaşanmıştır. Uzmanlara göre bu örnek, iki ülke arasındaki ilişkinin kartellerle mücadelede işbirliği ile egemenlik hassasiyetleri arasında gidip gelen çift katmanlı yapısını bir kez daha gözler önüne sermektedir.

TRUMP'IN T-MEC KARARI

ABD Başkanı Donald Trump'ın 1 Temmuz 2026'da Kanada, Meksika ve ABD arasındaki T-MEC (USMCA) anlaşmasını yenilememe kararı, anlaşmanın öngördüğü on yıllık bir çözülme (wind-down) sürecini devreye sokarak Kuzey Amerika ticaret bloğunun geleceğini belirsizliğe sürüklemiştir. Karar sonrasında Washington ve Mexico City arasında üçüncü tur ikili T-MEC müzakereleri başlamış; görüşmelerde çelik, alüminyum, otomotiv sektörü ve çalışma standartlarına ilişkin teknik konular ele alınmıştır. ABD tarafı, müzakerelerin merkezine Çin'e karşı 'ekonomik güvenlik' hedefini yerleştirirken, 2025'te 197 milyar dolara ulaşan ABD-Meksika ticaret açığının büyümesine dikkat çekmiştir.

Meksika'nın Washington Büyükelçisi Roberto Lazzeri, iki ülkenin Kuzey Amerika'daki üretim rekabetçiliğini artırma hedefini paylaştığını belirterek gecikmenin her iki taraf için de risk oluşturduğu uyarısında bulunmuştur. Buna karşın Trump, 28 Temmuz'da Michigan'da bir General Motors tesisinde yaptığı açıklamada, T-MEC'i yeniden müzakere etmektense anlaşmadan tamamen çekilmeyi tercih edeceğini söylemiş, yeni tarifelerin ABD ekonomisine zarar vereceği yönündeki endişeleri reddetmiştir. Aynı hafta içinde ABD, aralarında Meksika'nın da bulunduğu 60 ekonomiye yönelik yeni tarife dalgasını yürürlüğe koymuştur.

Uzmanlara göre Trump yönetiminin çok taraflı çerçeveler yerine ikili baskı araçlarını tercih etmesi, 1994'ten bu yana Kuzey Amerika ekonomik entegrasyonunun temelini oluşturan kurumsal modelin sorgulanmasına yol açmaktadır. Sürecin nasıl sonuçlanacağı, hem üç ülke arasındaki tedarik zincirlerinin geleceği hem de bölgesel ticaretin Çin karşısındaki konumu açısından yakından izlenmektedir.

ABD-KANADA TİCARET SAVAŞI: YÜZDE 50 GÜMRÜK TARİFESİ VE CARNEY'NİN YANITI

ABD Başkanı Donald Trump'ın 21 Temmuz 2026'da yürürlüğe koyduğu, Kanada menşeli ürünlerin büyük bölümünü kapsayan yüzde 50 oranındaki gümrük tarifesi, Kuzey Amerika içindeki ticari ilişkilerde yeni bir gerilim dönemini başlatmıştır.

Washington yönetimi bu adımı, Kanada'nın ABD menşeli otomobil, alkol ve süt ürünlerine yönelik ayrımcı uygulamalarına karşılık olarak sunmuştur; söz konusu uygulamalar arasında bazı Kanada eyaletlerinin geçen yıldan bu yana Amerikan alkollü içeceklerinin satışını durdurması da yer almaktadır. Kanada Başbakanı Mark Carney, tarifelerin açıklanmasının ardından Trump ile görüştüğünü ve iki ülke arasında ticaret müzakerelerinin yoğunlaştırılması konusunda mutabık kaldıklarını duyurmuştur.

Carney, 23 Temmuz'da yaptığı açıklamada müzakerelerin sürdürüleceğini ancak tarifelerin yürürlüğe girmesi hâlinde Kanada'nın karşılık verme hakkını saklı tuttuğunu belirterek 'her seçeneğin masada olduğunu' vurgulamıştır. Bir gün sonra ABD, aralarında Kanada'nın da bulunduğu 60 ticaret ortağına, tedarik zincirlerinde zorla çalıştırmayı önleyememe gerekçesiyle ek yüzde 10 oranında tarife uygulamaya başlamış; ancak CUSMA/T-MEC kapsamında nitelikli sayılan mallar bu tarifenin dışında tutulmuştur. British Columbia gibi bazı eyaletler ise Amerikan alkollü içeceklerini raflara geri koymayı reddetmeye devam etmiştir.

Carney ile Trump arasındaki ilişki, Ocak 2026'da Davos'ta Carney'nin 'Kanada, Amerika Birleşik Devletleri sayesinde değil, Kanadalı olduğu için güçlüdür' sözleriyle Trump'ın ülkeyi 'yaşamak için ABD'ye muhtaç' şeklindeki nitelemesine verdiği yanıtta bu yana gergin bir seyir izlemektedir. Uzmanlara göre gelişmeler, ABD'nin en yakın müttefiklerinden birinin dahi korumacı ticaret politikalarından muaf tutulmadığını, Kuzey Amerika ticaret bloğunun geleceğinin de bu gerilimlerin gölgesinde şekillendiğini göstermektedir.

✦ İRAN SAVAŞINDA TEMMUZ AYI ✦

Şubat 2026'da ABD ve İsrail'in İran'a yönelik hava saldırılarıyla başlayan ve Dini Lider Ali Hamaney'nin öldürülmesiyle sonuçlanan savaş, Temmuz ayında hem diplomatik hem askerî düzlemde iniş çıkışlı bir seyir izlemiştir. 17 Haziran'da imzalanan ve 'Islamabad Deklarasyonu' olarak da anılan 14 maddelik mutabakat zaptı çerçevesinde taraflara Hürmüz Boğazı'nın yeniden açılması, yaptırımların kaldırılması ve nükleer programın geleceği gibi başlıkları görüşmek üzere 60 günlük bir süre tanınmış; Temmuz'un ilk günlerinde Doha'da ABD Başkan Yardımcısı JD Vance liderliğinde teknik düzeyde görüşmeler sürdürülmüştür. 4-9 Temmuz tarihleri arasında düzenlenen Hamaney'in cenaze törenleri, sürecin kırılganlığını artıran bir dönüm noktası olmuştur. Yeni Dini Lider olarak atanan oğlu Müçteba Hamaney'in törenlere katılmaması dikkat çekerken, İsrail'in ABD'ye Tahran yönetiminin Trump'a suikast planı hazırladığına dair istihbarat paylaştığı ortaya çıkmıştır. Cenaze törenlerinin son günü olan 9 Temmuz'da ateşkes fiilen çökmüş, ABD güçleri Buşehr eyaletindeki nükleer santralin çevresini ve bir balıkçı iskelesini vurmuştur.

11 Temmuz'da İran'ın Hürmüz Boğazı'nda bir tankere saldırması üzerine ABD, aralarında füze ve dron tesisleri, deniz kuvveti unsurları, mühimmat depoları ve iletişim ağlarının bulunduğu yaklaşık 140 hedefi vurmuştur. Bu gelişme, boğazdaki gemi trafiğinin savaş öncesi seviyelerin çok altına inmesine yol açmış; Umman arabuluculuğunda boğaz trafiğini düzenlemeye yönelik geçici bir formül üzerinde çalışılmıştır. Aynı dönemde Yemen merkezli Husilerin Suudi Arabistan'a yönelik abluka tehdidi, krizin bölgesel yayılma riskini de gündeme getirmiştir.

19-21 Temmuz'da arabulucuların önerdiği 10 günlük ateşkes çerçevesinde çatışmalar bir miktar yavaşlamış olsa da, tarafların temel anlaşmazlıkları -zenginleştirmenin ne kadar süreyle askıya alınacağı ve Hürmüz Boğazı üzerindeki denetimin kime ait olacağı- çözüme kavuşturulamamıştır. 26-27 Temmuz'da iki taraf da saldırılarına ikinci gün üst üste ara vermiş, Trump bunun İran'ın talebi üzerine gerçekleştiğini belirterek yeni bir ateşkes anlaşmasına varılamazsa saldırıların yeniden başlayacağı uyarısında bulunmuştur; bu dönemde petrol fiyatları da belirgin şekilde gerilemiştir.

Ay sonuna doğru tablo yeniden gerginleşmiştir: 28 Temmuz'da İran'ın bölgedeki ABD unsurlarına yönelik balistik füze saldırısı girişimi ABD tarafından engellenmiş, ABD ve Suudi Arabistan güçleri Irak'ta İran yanlısı hedeflere yönelik ortak vuruşlar gerçekleştirmiştir. Aynı gün Washington'da Trump-Netanyahu görüşmesi yapılmış, taraflar İran'ın nükleer silaha sahip olmasının önlenmesi konusundaki kararlılıklarını yinelemiştir. Trump, 29 Temmuz'da İran'a karşı 'sert vuracağı' uyarısında bulunurken, aynı gün Fox News'e verdiği demeçte diplomasiyi de dışlamadığını, mevcut konumun ABD lehine güçlü olduğunu ifade etmiştir.

Temmuz ayı sonunda İran-ABD krizi, ne kalıcı bir ateşkese ne de nihai bir çözülmeye ulaşmış; 60 günlük müzakere takvimi resmen sürerken fiiliyatta sık sık askıya alınan, gemi trafiğinin hâlâ savaş öncesi seviyenin çok altında kaldığı ve Hürmüz Boğazı'nın denetimi ile zenginleştirme süresi gibi temel başlıkların çözülemediği kırılgan bir ara dönem olarak özetlenebilir. Uzmanlara göre sürecin geleceği, önümüzdeki haftalarda arabulucuların (Pakistan, Katar, Umman) sunacağı yeni formlere ve Washington ile Tahran'ın karşılıklı caydırıcılık ile diplomasi arasındaki tercihlerine bağlı olmaya devam etmektedir.

ASYA-PASİFİK

GÜNEY KORE'DE "SAHTE HABER YASASI" YÜRÜRLÜĞE GİRDİ

Güney Kore'de 2024 yılında yapılan başarısız sıkıyönetim sonrasında çevrimiçi yanlış bilgiler hızla artışa geçmiştir. Bunlar arasında Çin'in seçim sistemine müdahale ettiğine dair asılsız iddialar da bulunmaktadır. Güney Kore, salı günü internette yayınlanan yanlış bilgileri hedef alan ve ifade özgürlüğüne ilişkin kaygılara hitaben tekrar eden ihlaller için cezaları ağırlaştıran yeni bir düzenlemeyi uygulamaya koymuştur. Büyük platformların yeni müdahale sistemleri kurmasını zorunlu kılan bu yasa, ülkede beraberinde ünlü isimleri de kapsayan belirgin vakalarla birlikte dijital dezenformasyona yönelik kaygıların arttığı bir dönemde yürürlüğe girmiştir. Fakat muhalefet partileri, sivil toplum örgütleri ve medya uzmanları, düzenlemenin ifade özgürlüğü üzerinde caydırıcı etki yaratabileceği ve hükümet etkisindeki sansürün önünü açabileceği uyarısında bulunmaktadır. Asya'nın teknoloji merkezlerinden biri olan Güney Kore, daha önce yanlış bilgilerle mücadele genel hakaret yasalarına ve tazminat davalarına dayanmaktaydı ve "Sahte haberleri" doğrudan hedef alan açık bir yasal çerçevesi bulunmamaktaydı. Fakat yapılan yeni düzenlemeye göre yasa dışı, yanlış veya manipüle edilmiş bilgileri kasıtlı olarak yayan kişiler, oluşan gerçek zararın beş katına kadar tazminat ödemeye mahkûm edilecek, içerikleri mahkemeler tarafından yasa dışı bulunan ve ihlali tekrarlayan kişilere ise 1 milyar wona (573 bin Euro) kadar para cezası verilecektir.

JAPONYA VERASET SİSTEMİNDE DEĞİŞİKLİK YAPTI: KADIN İMPARATOR YASAĞI DEVAM ETMEKTE

Japonya Parlamentosu, cuma günü imparatorluk tahtına kimin geçeceğini belirleyen İmparatorluk Hanedanı Yasası'nda değişiklik yapmayı kabul etmiştir. Yeni düzenlemeye göre, imparatorluk ailesinin 15 yaşından büyük erkek akrabaların evlat edinebilmesine ve bu kişilerin gelecekte doğacak erkek çocuklarının da taht için uygun görülmesine olanak tanınmıştır. Yapılan bu değişiklik ayrıca prenseslerin aile dışından biriyle evlenmeleri durumunda kraliyet statülerini koruyabilmelerini de sağlamaktadır. Fakat kadınların imparator olmasına yönelik yasak halen devam etmektedir. Mevcut kurallara göre taht sıralaması Naruhito'nun 60 yaşındaki kardeşi Veliht Prens Fumihito'ya, ardından onun 19 yaşındaki oğlu Prens Hisahito'ya geçecek. Yasada yeni bir değişiklik yapılmaması durumunda, Hisahito'nun erkek çocuğu olmaması halinde mevcut erkek soyundan gelen veraset çizgisi sona erecektir. Bu düzenleme, 1947'de güncellenen yasada da korunmuştur. Yeni değişiklik, 1949'dan bu yana yasanın ana metninde yapılan ilk düzenleme olmuştur. Japonya'da Mainichi Shimbun gazetesi tarafından yapılan ankette, katılımcıların yüzde 61'i kadın imparator fikrini desteklerken, yüzde 9'u karşı çıkmıştır. Japonya'nın ilk kadın başbakanı Sanae Takaichi'nin de aralarında bulunduğu bazı muhafazakâr siyasetçiler de kadınların tahta çıkmasına karşı çıkmaktadır.

HİNDİSTAN'DA MODİ HÜKÜMETİNE "HAMAM BÖCEĞİ" PROTESTOSU

Hindistan'daki binlerce genç, sızdırılan sınav skandalının ardından Eğitim Bakanı'nın istifasını talep etmek amacıyla "hamam böceği" hareketi olarak adlandırılan eylemlerine başlamıştır. Hareket, giderek büyüyerek Hindistan gençliği arasındaki endişelerin bir sembolü haline gelmiştir. Hindistan'daki tıp fakültesi ve kamu personeli giriş sınavlarına ilişkin soru sızıntılarıyla başlayan ve bir ayı aşkın süredir devam eden protestolar, sınav şikayetlerinin ötesine geçmiştir. Protestocuların talepleri arasında sınav sisteminde yenileme yapılması ve soru sızıntılarının ardından intihar eden öğrencilerin ailelerine tazminat ödenmesi de yer almaktadır. Hükümetin hesap verebilirliği, işsizlik ve ekonomik fırsatlar konularında her yaştan Hintlinin katılımıyla geniş bir kitleye ulaşan bu hareket, Başbakan Modi hükümetinin almış olduğu en büyük tepkilerden biri olduğu belirtilmiştir. Yapılan protestolar sonrasında Hindistan Eğitim Bakanı Dharmendra Pradhan X hesabında yapmış olduğu açıklama ile istifasını üzülererek dile getirmiştir. Bu konuya ilişkin ek olarak, Bharatiya Janata Partisi'nin (BJP) 12 yıllık iktidarı boyunca Başbakan Narendra Modi'nin en yakın çalışma arkadaşları arasında gösterilen Bakan Pradhan, halkın yoğun baskısı sonucu görevinden ayrılan ilk kabine üyelerinden biri olarak kayıtlara geçmiştir.

KIM JONG-UN ÜST DÜZEY ÇİN YETKİLİSİNİ KUZEY KORE'DE AĞIRLADI

Kuzey Kore lideri Kim Jong-Un, Pyongyang ile Pekin ilişkilerini güçlendirme çabalarını sürdürmeye devam ettiği sırada perşembe günü üst düzey bir Çinli yetkiliyi de ülkesinde ağırladığı bildirilmiştir. Komünist Parti Politbüro Daimi Komitesi üyesi Wang Huning'in, hafta başında Pyongyang'a inen Çin heyetinin başında yer aldığı, Kuzey Kore'nin resmi haber ajansı KCNA tarafından bildirilmiştir. Wang, Çin'in, iki parti ve iki ülkenin üst düzey liderlerinin kararlaştırdığı önemli mutabakatı kararlılıkla hayata geçirmek, üst düzey liderler arasındaki temasların stratejik yönlendirici rolünden tam anlamıyla yararlanmak ve iki parti ile iki ülke arasındaki ilişkilerin, sosyalist davalarının güçlendirilmesi ve modernleşme çabalarının ilerletilmesi hedefleri doğrultusunda gelişmesini sağlamak üzere Kuzey Kore ile birlikte çalışmaya hazır olduğunu söylemiştir. Kim ise ÇKP Merkez Komitesi Genel Sekreteri ve Çin Cumhurbaşkanı Xi Jinping'e selam ve en iyi dileklerini ileterek ÇKP'nin 105. Kuruluş yıldönümünü kutlamıştır. KCNA haber ajansına göre, Kim, Huning ile yaptığı son görüşmenin iki ülke arasındaki bağların önemini ortaya koyduğunu söyleyerek Çin ile "geleneksel dostluk ve iş birliği ilişkilerini" sürdürmenin Kuzey Kore'nin "sarsılmaz politikası" olduğunu ilan etmiştir. Huning, perşembe günü konuşmasında, Pekin'in Pyongyang ile "etkileşimi ve karşılıklı öğrenmeyi derinleştireceğini" söyleyerek iki hükümetin bölgede ve genel olarak dünyada barış ve istikrarlı teşvik etmek için birlikte çalışacağız sözünü verdi; bu açıklama ise, Çin'in devlet kontrolündeki Şinhua haber ajansına göre yapılmıştır.

ÇİN LİDERİ Xİ, KUZAY KÖRE'DE: 7 YILIN ARDINDAN "İTTİFAK SEVİYESİ"

ABD Başkanı Donald Trump, Çin'in 220 milyon seçmene ait dosyayı yasa dışı yollarla ele geçirdiğini öne sürdüğü istihbarat belgelerini açıklayacağını söylemiştir. Trump'ın yapmış olduğu bu iddialar, geçmiş seçimlerde bu müdahaleye dair kanıt bulunmadığını ortaya çıkaran soruşturmalara çelişmektedir.

ABD Başkanı Donald Trump, perşembe günü yaptığı ulusa sesleniş konuşmasında, seçimlerde usulsüzlük ve dış müdahale yaşandığı iddialarını tekrardan gündeme getirmiştir. Trump, bu iddiaları daha önce 2020 seçimlerinde de dile getirmiştir. Trump konuşmasında, "Amerika geri döndü ve gerçekten iyi gidiyor. Ancak hâlâ acilen ele alınması gereken büyük bir sorunla karşı karşıyayız. Çünkü adil ve dürüst seçimler olmadan hiçbir ülke büyük olamaz," dedi. Trump buna ek olarak Çin'in, ABD'deki 220 milyon seçmene ait dosyayı yasa dışı yollarla ele geçirdiğini öne sürdüğü gizli belgeleri kamuoyuna açıklayacağını dedi. Trump, "Çin Halk Cumhuriyeti, 2020 seçim dönemiyle başlayan ve yıllar boyunca süren süreçte, tarihin en büyük seçim verisi ihlali olduğuna inanılan operasyonu gerçekleştirdi," dedi. İstihbarat belgelerinin gizliliğinin kaldırılmasının, ülkenin "seçim altyapısındaki şoke edici açıkları" ortaya çıkaracağını savunmuştur. Trump, 18 eyaletteki seçmen verilerinin "Çin tarafından satın alındığını, çalındığını ya da hacklendiğini" söyleyerek "alarm zillerini çalmaktan sorumlu olanları", bu keşfi hükümet yetkililerine veya Kongre'ye bildirmemekle suçlamıştır. ABD'deki seçmen verilerinin büyük bölümü kamuya açıktır ve Trump konuşmasında Çin'in bu bilgileri oy verme sistemlerini değiştirmek ya da seçim sonuçlarını etkilemek için kullandığına dair herhangi bir kanıt sunmamıştır. Çin ise ABD Başkanı Donald Trump'ın Pekin'i seçime müdahale etmekle suçlamasının ardından cuma günü açıklama yapmıştır. Çin yaptığı açıklamada, ABD seçimlerine hiçbir zaman müdahale etmediğini ve böyle bir niyet taşımadığını belirtmiştir. Çin Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Lin Jian, "ABD tarafından dile getirilen ilgili iddialar tamamen uydurmadır ve Çin'i karalamayı amaçlamaktadır. ABD seçimlerine müdahale etmek gibi bir çıkarımız yoktur ve bunu hiçbir zaman yapmadık," dedi. Lin Jian'a, Trump'ın açıklamalarının Çin Devlet Başkanı Xi Jinping'in eylül ayında ABD'ye yapması beklenen ziyareti etkileyip etkilemeyeceği sorulduğunda ise, "Az önce de söylediğim gibi, ABD'yi seçimlerinde Çin'i gündem konusu yapmayı bırakmaya ve Çin-ABD ilişkilerine katkı sağlayacak adımlar atmaya çağırıyoruz," yanıtını vermiştir.

Uluslararası ilişkiler teorilerinden biri olan Neorealizme göre uluslararası sistem anarşiktir ve devletler güvenliklerini korumak için sürekli rekabet halindedir. Bu çerçevede Trump'ın 2020 ABD seçimlerine Çin'in müdahale ettiği yönündeki açıklamaları, ABD-Çin arasındaki stratejik rekabetin göstergesi olarak kabul edilmektedir. Çin'in seçimlere müdahale ettiği iddiası, yükselen bir rakibin ABD'nin ulusal güvenliğine ve siyasi istikrarına yönelik tehdit oluşturduğu algısını güçlendirmektedir. Neorealist bakış açısına göre bu tür konuşmalar, devletlerin güvenlik endişelerini öne çıkararak kamuoyu desteği sağlaması ve rakip devletlere karşı sert politikalar uygulamasıyla ilişkilidir. Dolayısıyla Trump'ın açıklamaları, uluslararası sistemdeki güç dengesi, güvenlik ikilemi ve büyük güç rekabetinin bir sonucu olarak görülebilir.

ORTADOĞU

GÜNEY LÜBNAN'DA ATEŞKES SONRASI

İsrail ile Hizbullah arasında varılan geçici uzlaşmanın ardından, çatışmaların durdurulmasını fırsat bilen Lübnanlı yerel halk ve yerinden edilmiş siviller, yıkıma uğrayan memleketlerine kavuşmak üzere Güney Lübnan'daki sınır köylerine doğru ateşkesin yürürlüğe girmesiyle birlikte kitlesel bir dönüş hareketi başlattı. Aylar süren bombardımanların ardından ilk kez evlerine adımlayan binlerce kişi, insani bir krizin ve derin bir yıkımın tablosuyla karşı karşıya kaldı. Sivillerin bu tehlikeli yolculuğa çıkmasının temel nedeni, aylardır sığındıkları geçici barınaklardan kurtulma arzusu, topraklarına sahip çıkma kararlılığı ve mülklerinin son durumunu bizzat yerinde görme isteğidir. Ancak bu geri dönüş süreci son derece riskli şartlar altında gerçekleşiyor. Lübnanlı aileler enkaz yığınlarıyla kaplanmış yollar, tamamen yıkılmış binalar, patlamamış mühimmat riskleri ve altyapısı çökmüş yerleşim yerleri arasından güçlüklerle ilerleyerek köylerine ulaşmaya çalışıyor. Bölgede elektrik, temiz su ve kanalizasyon hizmetlerinin tamamen kesilmiş olması, evlerine dönen sivillerin yaşam mücadelesini daha da zorlaştırıyor. Lübnan ordu güçleri ve insani yardım kuruluşları, patlamamış bombalara karşı halkı uyarırken, enkaz kaldırma ve temel ihtiyaçları karşılama çalışmalarına hız verdi.

Sonuç olarak sağlanan ateşkes sahada silahları susturmuş olsa da, Güney Lübnan'a geri dönen halk için barışın ilk günleri büyük bir insani dram ve ağır bir yeniden inşa sürecinin başlangıcı niteliğindedir.

KIZILDENİZ'DEKİ SALDIRILAR SONRASI
PETROL FİYATLARI 100 DOLARI AŞTI

Küresel enerji piyasalarında ve nakliye hatlarında yaşanan güvenlik krizleri, dünya ekonomisini sarsmaya devam ediyor. Husi milislerinin ve bölgesel aktörlerin, Uluslararası nakliye rotası olan Kızıldeniz ve Babülmendep Boğazı'nda gerçekleştirdiği tırmanan füze ve İHA saldırılarının ardından, küresel piyasalarda brent petrolün varil fiyatı krizin başından bu yana ilk kez 100 dolar kritik eşikni aşarak rekor kırdı.

Fiyatlardaki bu agresif sıçramanın temel nedeni, küresel ham petrol ve LNG sevkiyatının önemli bir kısmının geçtiği bu stratejik koridordaki seyrüsefer emniyetinin tamamen ortadan kalkmasıdır. Saldırıları nedeniyle seyrüsefer riskinin tavan yapması, dev denizcilik ve enerji şirketlerini Ümit Burnu'na yönelmek zorunda bırakmıştır. Küresel tedarik zincirindeki bu aksama nakliye sürelerinin haftalarca uzamasına, gemilerin yakıt maliyetlerinin artmasına ve deniz sigortacılığı primlerinin fahiş oranlarda yükselmesine yol açarak piyasaları etkiledi. Şirketlerin Kızıldeniz rotasını terk etmesiyle oluşan lojistik darboğaz, küresel pazarlarda tedarik endişesini zirveye taşımış ve petrol fiyatlarında doğrudan sert bir artış tetiklemiştir.

Sonuç olarak Kızıldeniz'deki askeri gerilimin deniz ticaretine yansması, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde enflasyonist baskıları yeniden tırmandırırken, enerji arz güvenliğini de küresel çapta büyük bir riskle yüz yüze bırakmıştır.

LÜBNAN: HÜKÜMET VE HİZBULLAH KARŞI
KARŞIYA

Lübnan'da uzun süredir devam eden ekonomik ve sosyal çalkantılar, devlet kademeleri ile askeri,siyasi güçler arasındaki çatışmalarla derinleşerek yeni bir boyut kazandı. Lübnan Hükümeti ve Hizbullah, ülkenin sınır güvenliği, ulusal savunma stratejisi ve egemenlik yetkilerinin kullanımı hususunda başkent Beyrut'ta şiddetli bir siyasi krizle karşı karşıya geldi. Taraflar arasındaki gerilim, hükümetin uluslararası toplumla yürütülen diplomatik görüşmelerde aldığı kararlar ve resmi kurumların yetki alanlarını genişletme adımları sonrasında tırmanışa geçti. Krizin patlak vermesindeki temel neden, Lübnan hükümetinin ülkeyi uluslararası izolasyondan ve ekonomik çöküşten kurtarmak adına Batılı devletler ile BM nezdinde yürüttüğü reform ve güvenlik taahhütleridir. Hizbullah ise hükümetin bu adımlarını kendi askeri varlığına, silahlı kanadına ve bölgedeki direniş eksenine yönelik doğrudan bir tehdit olarak görmek ve devletin tek taraflı karar almasını kabul etmemektedir. Hükümet kanadı, kamu düzenini sağlamak ve uluslararası yardımların önünü açmak amacıyla devlet otoritesini ülkenin tamamına yaymayı hedefliyor. Buna karşın Hizbullah, meclisteki ve sahadaki siyasi ağırlığını kullanarak alınan kararları boykot etmekte, hükümetin meşruiyetini tartışmaya açarak karar mekanizmalarını kilitlemektedir.

Sonuç olarak askeri, siyasi ve ekonomik krizlerin kesiştiği Lübnan'da meşru hükümet ile Hizbullah arasındaki bu doğrudan güç mücadelesi, ülkedeki idari mekanizmaları felç etme riski taşıırken bölgesel istikrarsızlığı da daha tehlikeli bir noktaya sürükliyor.

SURIYE'DE KAPSAMLI GÜVENLİK HAREKATI

Suriye'de idari dönüşümün ardından kamu düzenini tesis etmeye çalışan Suriye İçişleri Bakanlığı ve Genel İstihbarat Dairesi, ülke genelinde güvenliği tehdit eden unsurlara karşı dev bir operasyon gerçekleştirdi. Güvenlik birimlerinin koordineli yürüttüğü kapsamlı saha çalışmaları sonucunda, başkent Şam, İdlib ve Tartus başta olmak üzere kritik bölgelerde konuşlanan devrim rejim artıkları ile DEAŞ terör örgütüne bağlı gizli hücreler eş zamanlı baskınlarla çöktürüldü. Bu dev operasyonun gerçekleştirilmesindeki temel amaç, ülkenin devrim sonrası süreçte yeniden kaos ve şiddet sarmalına sürüklenmesini engellemek, sivillerin emniyetini sağlamak ve ibadethaneler ile kamusal alanlara yönelik hazırlanan kanlı sabotaj planlarını bertaraf etmektir. Güvenlik güçleri, haftalar süren teknik ve fiziki takibin ardından tespit edilen sığınak ve hücre evlerine nokta baskınlar düzenledi. Operasyonlar kapsamında Tartus'ta Mar Elias Maruni Kilisesi'ne bombalı saldırı hazırlığındaki eski rejim mensupları yakalanırken, İdlib'in Harem bölgesi ile Şam kırsalında eylem arayışındaki çok sayıda DEAŞ üyesi ve hücre lideri etkisiz hale getirildi. Aramalarda yüksek miktarda C4 patlayıcı, el yapımı bomba düzenekleri ve çok sayıda mühimmat ele geçirildi.

Sonuç olarak; rejimin devrilmesinin ardından güç boşluğundan yararlanmak isteyen radikal ve unsurlara indirilen bu darbe, yeni yönetimin sahada otoriteyi sağlama ve toplumsal huzuru inşa etme kararlılığını bir kez daha gözler önüne serdi.

KATAR DENİZ SEYRÜSEFER YASAĞINI KALDIRDI

Orta Doğu coğrafyasında aylardır süregelen askeri tırmanış ve küresel ticaretin şahdamarı sayılan Hürmüz Boğazı çevresindeki emniyet krizleri nedeniyle neredeyse durma noktasına gelen deniz trafiğinde tarihi bir adım atıldı. Katar Ulaştırma Bakanlığı, Basra Körfezi'nde tırmanan çatışma ortamı, asimetrik tehditler ve doğrudan sivil ile ticari filoları hedef alan güvenlik riskleri sebebiyle tedbiren yürürlüğe koyduğu tüm denizcilik kısıtlamalarının resmen kaldırıldığını ve sivil, özel ile ticari her türlü seyrüsefer faaliyetinin 26 Temmuz itibarıyla tam kapasiteyle yeniden başlatıldığını duyurdu. Alınan bu kritik karar; başta Katar kara suları, uluslararası lojistik ve ticaret düğüm noktası olan Hamad Limanı ve Hürmüz Boğazı'na doğrudan açılan deniz koridoru olmak üzere ülkenin tüm deniz yetki alanlarında eş zamanlı olarak yürürlüğe girdi.

Basra Körfezi ve çevresinde son dönemde Amerika Birleşik Devletleri ile İran ve bölgesel vekil güçleri arasında tırmanan çatışmalar, kısa süre içerisinde sadece kara ve hava sahasını değil uluslararası deniz seyrüsefer hatlarını da doğrudan etkisi altına aldı. İran'ın Hürmüz Boğazı ve çevresindeki askeri varlığını artırması, karşılıklı füze devriyeleri ve kamikaze insansız hava aracı operasyonları sırasında rotasından sapan veya imha edilen mühimmatların bölgeden geçen sivil gemilere yönelik ciddi tehdit oluşturması, Katar karasularındaki seyrüsefer emniyetini tamamen felç etmişti. Özellikle sivil gemilere şarapnel parçalarının isabet etmesi, navigasyon sistemlerinin elektronik harp müdahaleleriyle kilitlenmesi ve ortaya çıkan hayati tehlikeler üzerine Katar hükümeti, vatandaşlarının ve uluslararası deniz ticareti personelinin can ve mal güvenliğini garanti altına almak amacıyla özel gezinti teknelerinden dev kargo filolarına kadar son derece geniş bir yelpazede tüm deniz seferlerini geçici olarak durdurma kararı almıştı.

Yaşanan bu tikanıklık, Katar Ulaştırma Bakanlığı, Katar Deniz Kuvvetleri ve Sahil Güvenlik Komutanlığı'nın uluslararası denizcilik örgütleriyle yürüttüğü teknik incelemelerin tamamlanması ve bölgedeki sıcak temas riskinin anlık takip sistemleriyle kontrol edilebilir seviyeye gerilemesi neticesinde aşılmıştır. Doha yönetimi, Umman ve diğer bölgesel müttefikleriyle koordineli bir şekilde hareket ederek deniz sınırlarında güvenlik protokollerini en üst seviyeye güncellemiş, bu sayede kısıtlamaları kademeli olarak kaldırma sürecine gitmiştir. Ulaştırma Bakanlığı tarafından yayımlanan resmi genelgede, seferlerin başlamasıyla birlikte liman yetkililerine, özel tekne sahiplerine ve Uluslararası Denizcilik Örgütü standartlarında çalışan tüm ticari taşıyıcılara teknelerinde acil durum ekipmanlarını eksiksiz bulundurma, anlık navigasyon ve radar takibini açık tutma, tanımlanmış emniyetli koridorların dışına çıkmama ve verilen güvenlik talimatlarına eksiksiz uyma zorunluluğu getirilmiştir.

Katar'ın deniz trafiğini yeniden açma kararı, sadece yerel veya bölgesel bir ulaşım haberi olmanın çok ötesinde, doğrudan küresel ekonomiyi, enflasyon rakamlarını ve uluslararası enerji krizini ilgilendiren devasa bir jeopolitik hamledir. Bilindiği üzere Katar, dünyanın en büyük Sıvılaştırılmış Doğal Gaz (LNG) ihracatçılarından biridir ve Avrupa ile Asya pazarlarının enerji tedarikinde hayati bir role sahiptir. Katar limanlarında ve kara sularında yaşanacak en ufak bir aksama veya kısıtlama, küresel piyasalarda doğal gaz spot fiyatlarının anında rekor kırmasına, uluslararası nakliye şirketlerinin navlun ücretlerini fahiş oranlarda artırmasına ve deniz sigortacılığı (P&I) primlerinin tavan yapmasına yol açmaktaydı.

Yasağın kaldırılması ve Hamad Limanı başta olmak üzere stratejik limanların tam kapasite ile faaliyete geçmesi, Hürmüz Boğazı transit geçişlerindeki lojistik kilitlenmeyi önemli ölçüde hafifletecektir. LNG tankerlerinin ve dev konteyner gemilerinin rotalarına güvenle dönebilmesi, küresel tedarik zincirindeki kırılganlığı azaltırken Batı ve Doğu pazarlarında yaşanan enerji krizinin panik dalgasını da yatıştıracaktır. Bununla birlikte, bölgedeki vekil güçler üzerinden yürütülen gerilimin ve büyük güçlerin askeri varlığının tamamen sonlanmamış olması, uluslararası deniz ticareti devlerinin Doğu Akdeniz-Körfez hattındaki seyirlerine yönelik temkinli tutumlarını bir süre daha sürdürmelerine neden olmaktadır. Sonuç olarak Katar Ulaştırma Bakanlığı'nın 26 Temmuz'da yürürlüğe koyduğu bu karar, çatışma sarmalının ortasında kalan Körfez ekonomisine son derece kritik bir nefes aldırılmıştır.

Diplomatik temasların ve güvenlik koordinasyonunun artırılmasıyla elde edilen bu başarı, deniz taşımacılığının sürdürülebilirliği açısından stratejik bir zafer olarak nitelendirilmektedir. Ancak bölgedeki askeri dengelerin son derece hassas ve kırılgan olduğu göz önüne alındığında, taraflar arasında patlak verebilecek yeni bir sıcak temasın deniz yollarını yeniden kapatma potansiyeli taşıdığı da göz ardı edilmemelidir. Doha yönetiminin bu proaktif, şeffaf ve kararlı adımı, Basra Körfezi'nde seyrüsefer özgürlüğünün korunması ve küresel ticaretin aksamaması adına örnek bir kriz yönetimi olarak tarihe geçmiştir.

BATI AVRUPA

AB'DEN GOOGLE'A CEZA:

Avrupa Birliği, Google'a rekabet kurallarını ihlal ettiği ve kendi hizmetlerini kayırdığı gerekçesiyle toplam 890 milyon euro para cezası verdi. AB Komisyonu'ndan yapılan açıklamaya göre, Google Arama'da kendi hizmetlerini kayırması ve Google Play'de işletmelerin tüketicileri alternatif ve çoğu zaman daha ucuz satın alma kanallarına yönlendirmesini engellemesi nedeniyle Dijital Piyasalar Yasası'nı ihlal etti. Google'ın Komisyon kararlarına 60 gün içinde uyması gerekiyor. Aksi halde şirket, küresel yıllık cirosunun yüzde 5'ine kadar günlük para cezası riskiyle karşı karşıya kalabilir. Brüksel, Google'ın alışverişi, oteller, ulaşım ve spor sonuçları da dahil olmak üzere kendi hizmetlerini arama sonuçlarında rakip tekliflerin önüne koymayı sürdürdüğünü, bunun da adil rekabeti baltaladığını ve kullanıcıların erişebildiği sonuç yelpazesini daralttığını tespit etti.

Bu karar, dünyanın en büyük teknoloji şirketlerinin gücünü sınırlamayı hedefleyen dönüm noktası niteliğindeki Dijital Piyasalar Yasası kapsamında teknoloji devine verilen ilk büyük ceza olma özelliğini taşıyor. Google'ın düzenlemelere uymak veya kararı yargıya taşımak için 60 gün süresi bulunuyor.

BM'DEN KIBRIS İÇİN YENİ DİPLOMASİ TRAFİĞİ GUTERRES LİDERLERLE BİR ARAYA GELDİ:

16 yıl aranın ardından Kıbrıs'ı ziyaret eden ilk Birleşmiş Milletler (BM) Genel Sekreteri olan Antonio Guterres, Kıbrıs sorununa çözüm arayışı kapsamında adada diplomasi trafiği yürüttü. Suriye ve Kıbrıs ziyaretlerinin ardından değerlendirmelerde bulunan Guterres, "Kıbrıs ziyaretim, hızla değişen ve giderek daha istikrarsız hale gelen bir bölgede, çözüm arayışının her zamankinden daha acil olduğunu gösterdi," ifadelerini kullandı. Guterres; Güney Kıbrıs Rum Yönetimi (GKRY) Lideri Nikos Hristodulidis ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) Cumhurbaşkanı Ersin Tatar ile ayrı ayrı bir araya geldi. Görüşmelerin ardından açıklamada bulunan Guterres, iki liderle yaptığı temaslara "verimli" olarak nitelendirdi ve müzakerelerin yeniden başlamasına yönelik çabalarını sürdüreceğini belirtti. BM Genel Sekreteri ayrıca, "Kıbrıs Rumları ve Kıbrıs Türklerine bu önemli dönemde destek olmak için elimden geleni yapacağım," dedi. Hristodulidis ise BM Genel Sekreteri'nin ziyaretinin, Kıbrıs sorununun BM Güvenlik Konseyi kararları temelinde çözülmesine yönelik bağlılığın önemli bir göstergesi olduğunu vurguladı. İleriye dönük yol haritası hakkındaki görüşmelere dayanarak; güven oluşturma, metodoloji ve içerik konularında yeterli hazırlıklar yapıldıktan sonra yeni bir gayriresmî 5+1 toplantısı düzenleme kararı aldığını açıklayan Guterres, "Bir başarısız 5+1 toplantısı daha görmek istemiyorum," uyarısında bulundu. Ancak toplantının ne zaman yapılacağına dair henüz net bir takvim belirlenmedi.

CEBELİTARİK-İSPANYA SINIRI:

Avrupa Birliği (AB) ile İngiltere arasında imzalanan anlaşmayla, İspanya ile Cebelitarık arasındaki giriş ve çıkış kontrollerinin yapıldığı sınır kapısı 15 Temmuz itibarıyla tarihe karıştı. İngiltere'nin 31 Ocak 2020'de resmi olarak AB üyeliğini sonlandırmasının ardından AB ile İngiltere'nin ana kara problemi olan Cebelitarık hakkında varılan anlaşma, Temmuz 2026'da Brüksel'de imzalanarak yürürlüğe girdi. yürürlüğe giren tarihi anlaşmayla serbest geçiş dönemine geçildi. Böylece, özellikle işe gidip gelenler için kimi zaman saatler süren bekleme süreleri ortadan kalkacak. Anlaşmayla birlikte Cebelitarık, Avrupa'nın pasaportsuz seyahat alanı olan Schengen bölgesinin kurallarıyla uyumlu hale gelecek. Kara sınırındaki eski gümrük kapısı ise tarihe karışırken, yolcu kontrolleri artık Cebelitarık limanı ve havalimanından yürütülecek. Bundan böyle ise tüm İspanyollar ve İspanya'da turist olarak bulunanlar artık sınır kontrolü olmadan Cebelitarık'a girebilecek.

Buna karşılık, Büyük Britanya toprağı olan bölge KDV benzeri bir işlem vergisini uygulamaya koyacak, ekonomisinin bazı alanlarını AB mevzuatına daha fazla uyumlu hale getirecek ve giriş kontrollerini kara sınırından havalimanına kaydıracak. Madrid'deki yetkililer, bu son büyük Brexit mirasının çözümü kavuşturulmasının, Büyük Britanya ile İspanya arasındaki savunma, ticaret, ulaşım ve dış politika alanlarındaki işbirliğini derinleştireceğini savunuyor.

İspanya'nın güneyindeki Cebelitarık Özerk Bölgesi'nin egemenliği, 1713 tarihli Utrecht Antlaşması ile İspanya tarafından İngiltere'ye devredilmişti.

AVRUPA GENELİNDE YANGIN RÜZGARLARI:

Temmuz ayı itibarıyla Avrupada şiddetli yangınlar görülürken bundan en çok etkilenen ülkelerin başında İspanya ve Fransa geldi. kontrol altına alınamayan yangınlar, iki ülkede toplam 120 bin hektardan fazla alanı küle çevirdi ve 300 binden fazla kişiyi evlerini terk etmeye zorladı. Bu durum, İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana yaşanan en büyük tahliye operasyonu olmakla birlikte, AB'nin kayıtlara geçen en kötü orman yangını sezonuna doğru ilerlediği anlamına geliyor. Fransa'nın Gironde bölgesinde hafta sonu ortaya çıkan ateş bulutları, yangınların ulaştığı olağanüstü boyutu gösteren en dikkat çekici örneklerden biri oldu. Madrid'in ise 150 kilometre batısındaki Avila eyaletine bağlı Burgohondo'da 43 bin hektardan fazla alan yandı. Söz konusu yangın, İspanya tarihinin en büyük orman yangını olarak kayıtlara geçti. Avrupa Birliği Komisyonu; hazırlığı artırmak ve uzmanlık paylaşımını kolaylaştırmak amacıyla 14 ülkeden 770'ten fazla itfaiyeciyi Portekiz, İspanya, Fransa, İtalya, Yunanistan ve Güney Kıbrıs'taki yüksek riskli bölgelere konuşlandırdı. Türkiye'de de ağustosun ilk haftası itibarıyla yeni bir sıcak hava dalgasının etkili olması bekleniyor. Beklenen sıcaklık artışları nedeniyle Türkiye'nin yanı sıra Portekiz, Yunanistan, İtalya ve Batı Balkanlar'ın bazı kısımları da yüksek orman yangını riski altında bulunuyor.

◆ İSPANYA'DA GÖÇ KRİZİ: CEUTA'DA MEYDANA GELEN DÜZENSİZ GÖÇ AKINI AVRUPA'DA SİYASİ TARTIŞMALARI DERİNLEŞTİRDİ ◆

İspanya'ya bağlı Kuzey Afrika toprağı Ceuta (Sebte), 30 Temmuz'da son yılların en büyük düzensiz göç hareketlerinden biriyle karşı karşıya kaldı. Fas'tan bölgeye gerçekleşen yoğun geçişlerin ardından Avrupa genelinde güvenlik ve sınır kontrolü tartışmaları yeniden alevlendi. Göçmen geçişlerindeki son tırmanış, İspanya Yüksek Mahkemesi'nin kritik bir kararının ardından yaşandı. Mahkeme; Ceuta veya Melilla'ya ulaşmaya çalışırken denizde durdurulan göçmenlerin Fas'a derhal geri gönderilemeyeceğine hükmetti.

Ceuta'daki gelişmeler; Hollanda, İsveç, Finlandiya, Almanya, Fransa, Danimarka, İtalya ve İngiltere başta olmak üzere pek çok Avrupa ülkesinde yankı buldu. Ülkelerden bir yandan İspanya'ya destek mesajları iletilirken, diğer yandan AB dış sınırlarının daha etkin korunması yönünde çağrılar yapıldı. Özellikle İtalya kanadı, krize karşı en sert tepkiyi veren taraflardan biri oldu. İtalya Dışişleri Bakanı Antonio Tajani, sosyal medya hesabı üzerinden yaptığı paylaşımında düzensiz ve kontrolsüz göçün ulusal güvenliğe doğrudan tehdit oluşturduğunu savunarak Schengen Bölgesi'nin İspanya'ya kapatılması gerektiğini dile getirdi. İtalya Başbakanı Giorgia Meloni de benzer bir açıklama yaparak şu ifadeleri kullandı: "Sebte'den gelen görüntüler, kontrolsüz düzensiz göçün Avrupa sınırlarının güvenliği açısından somut bir tehdit oluşturduğunu gösteriyor. İtalya buna seyirci kalmayacak. Sınırları ve vatandaşların güvenliğini korumak amacıyla, İspanya ile Schengen uygulamasının askıya alınması dahil olağanüstü önlemler almaya hazırız."

Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron ise Fransız makamlarının İspanyol yetkililerle temas halinde olduğunu bildirerek, ihtiyaç duyulması halinde Avrupa Sınır ve Sahil Güvenlik Ajansı (Frontex) aracılığıyla İspanya'ya destek sunmaya hazır olduklarını ifade etti.

AB cephesinde ise Göçten Sorumlu Komiser Magnus Brunner, yetkililerle sürekli iletişimde olduklarını ve dış sınırların korunmasının yasa dışı göçle mücadelenin kritik bir parçası olduğunu vurguladı. Avrupa Komisyonu da Frontex aracılığıyla İspanya'ya operasyonel destek teklifinde bulunulduğunu doğruladı.

İspanya Başbakanı Sánchez'den Eleştirilere Yanıt ise şöyle oldu, hükümetinin Ceuta'daki duruma derhal müdahale etme konusunda tam kararlılık içinde hareket ettiğini ve düzenin en kısa sürede sağlanması amacıyla Faslı yetkililerle iş birliği yapacaklarını belirtti.

Ayrıca Sánchez, cumartesi günü gönderdiği mektupta da şu noktalara dikkat çekti:

Frontex verilerine göre İspanya, Avrupa Birliği'nin dış sınırları arasında geçirgenliği en düşük sınır hatlarından birine sahiptir. Sınır kontrolü 48 saat içinde yeniden sağlanmış, sınırı geçen göçmenlere gerekli insani yardım ulaştırılmış ve yasa dışı yollarla giriş yapanların neredeyse tamamı geri gönderilmiştir. AB içindeki bazı aktörler, önyargılar, yanlış bilgilendirme ve siyasi çıkar odaklı saldırılar nedeniyle Ceuta krizinde yeterli dayanışmayı gösterememiştir.

Bölgenin coğrafi ve hukuki arka planı:

Fas'ın kuzey kıyısında yer alan Ceuta, İspanya anakarasından Cebelitarık Boğazı ile ayrılıyor. Geçmişi 15'inci yüzyıla kadar uzanan ve 1995 yılından bu yana sınırlı bir özerkliğe sahip olan Ceuta ile Melilla, Avrupa Birliği'nin Afrika kıtasındaki tek kara sınırlarını oluşturuyor. İki şehir de uzun süredir Fas ile İspanya arasındaki diplomatik ilişkilerde gerilim noktası olmayı sürdürürken, Avrupa'ya ulaşmak isteyen göçmenlerin de ana odak noktaları arasında yer alıyor.

TÜRK DÜNYASI

KERKÜK BELEDİYESİ TDBB'YE RESMEN ÜYE OLDU

31 Temmuz 2026 tarihinde Türk Dünyası Belediyeler Birliği (TDBB) Yönetim Kurulu toplantısında alınan kararla Kerkük Belediyesi resmen Birliğe üye kabul edildi. Karar, Türkiye ile Irak arasındaki yerel yönetim iş birliğinin güçlendirilmesi açısından önemli bir gelişme olarak değerlendirildi. TDBB yetkilileri, üyeliğin kardeş şehir uygulamaları, belediyeçilik deneyimlerinin paylaşılması ve ortak kalkınma projelerinin geliştirilmesine katkı sağlayacağını belirtti. Kerkük Belediyesi ise üyelik sayesinde Türk dünyasındaki belediyelerle kurumsal ilişkilerini derinleştirerek altyapı, kültür, eğitim ve sosyal belediyeçilik alanlarında yeni iş birlikleri hedeflediğini açıkladı. Sürecin, yerel diplomasi kanallarını güçlendirmesi ve bölgesel istikrarı desteklemesi beklenirken, kararın Türk dünyasında dayanışmayı artıracak önemli bir adım olduğu vurgulandı. TDBB, sivil toplumla ortak projeler geliştirerek yerel diplomasiyi güçlendirebilir; bu yaklaşım, uluslararası ilişkilerde güveni, sürdürülebilir iş birliğini ve bölgesel entegrasyonu destekleyecektir.

DOĞU AKDENİZ'DE YERLİ GEMİ TRAFİK SİSTEMİ DEVREDE

20 Temmuz tarihinde Türkiye ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) iş birliğinde geliştirilen Doğu Akdeniz Gemi Trafik Hizmetleri (GTH) Sistemi resmen hizmete alındı. Denizcilik Genel Müdürlüğü koordinasyonunda ve HAVELSAN yükleniciliğinde geliştirilen yerli ve millî sistem, Gazimağusa'daki Gemi Trafik Hizmetleri Merkezi ile Karpaz, Sadrazamköy ve Çayırova'da kurulan trafik gözetleme istasyonlarını tek bir ağ altında birleştiriyor. Radar, kamera ve Otomatik Tanımlama Sistemi (OTS) verileri sayesinde Doğu Akdeniz'deki gemi hareketleri 24 saat kesintisiz olarak takip edilecek. Toplanan veriler eş zamanlı biçimde hem KKTC'deki ilgili merkezlere hem de Mersin Gemi Trafik Hizmetleri Merkezine aktarılacak. Böylece deniz trafiğinin daha etkin yönetilmesi, olası risklerin erken tespit edilmesi ve deniz emniyetinin artırılması amaçlanıyor. Sistem aynı zamanda kaçakçılık, düzensiz göç ve diğer yasa dışı faaliyetlerin izlenmesine katkı sağlayarak bölgesel güvenliğin güçlendirilmesine destek verecek. Yerli teknolojiyle geliştirilen altyapı, Türkiye'nin denizcilik alanındaki teknolojik bağımsızlığını pekiştirirken, Doğu Akdeniz'de deniz yetki alanlarının daha etkin şekilde gözetilmesine de imkân tanıyacak. Bu kapsamda sistemin, Türkiye ile KKTC'nin caydırıcılığını artırması, deniz güvenliğini güçlendirmesi ve Doğu Akdeniz'deki bölgesel etkinliğine önemli katkılar sunması beklenmektedir.

TÜRKİYE ENERJİ HAMLESİNİ KERKÜK'E TAŞIDI: IRAK İLE STRATEJİK ORTAKLIKTAKİ YENİ DÖNEM

28 Temmuz tarihinde Ankarada gerçekleştirilen Türkiye ile Irak arasında gerçekleştirilen üst düzey görüşmelerde, Kerkük'teki bir üretim sahasında Türkiye Petrolleri'ne ortaklık verilmesi kararlaştırıldı. Görüşmelerde enerji iş birliği, ekonomik ilişkilerin geliştirilmesi ve bölgesel istikrarın güçlendirilmesi ön plana çıktı. Uluslararası ilişkiler perspektifinden değerlendirildiğinde, söz konusu ortaklık Türkiye'nin enerji diplomasisini güçlendirirken Irak ile karşılıklı bağımlılığı artırabilecek stratejik bir adım niteliği taşımaktadır. Aynı zamanda, enerji arz güvenliğinin desteklenmesi ve bölgesel jeopolitik dengelerde Türkiye'nin etkinliğinin artması açısından önemli bir gelişme olarak değerlendirilmektedir. Irak petrol kaynaklarına erişimin güçlenmesi, Türkiye'nin enerji ithalat maliyetlerini azaltma, arz güvenliğini artırma ve enerji koridoru rolünü pekiştirme potansiyeli taşımaktadır. Bu durum, küresel enerji rekabetinde Türkiye'nin ekonomik ve stratejik konumunu destekleyebilir.

ÖZBEKİSTAN'DAN YENİ TAŞKENT HAMLESİ
BÖLGESEL GÜÇ VE KÜRESEL YATIRIM STRATEJİSİ

Özbekistan, Yeni Taşkent projesi kapsamında inşa edilecek yeni uluslararası havalimanı için sözleşme imzalayarak 2030 yılına kadar devam edecek stratejik altyapı yatırımını resmen başlattı. Bölgenin en büyük kentsel dönüşüm projelerinden biri olarak gösterilen Yeni Taşkent, yalnızca artan nüfusun barınma ve ulaşım ihtiyaçlarını karşılamayı değil, aynı zamanda ülkeyi Orta Asya'nın önde gelen lojistik, finans, ticaret ve diplomasi merkezlerinden biri hâline getirmeyi amaçlıyor. Proje kapsamında çevre dostu şehircilik anlayışı esas alınırken, geniş yeşil alanlar, akıllı ulaşım sistemleri, modern kamu altyapısı ve yüksek yaşam standartlarını destekleyen yerleşim alanlarının oluşturulması planlanıyor.

Uzmanlar, bu girişimin Cumhurbaşkanı Şevket Mirziyoyev'in son yıllarda uygulamaya koyduğu ekonomik reformlar ve dışa açılım politikalarının önemli bir ayağını oluşturduğunu değerlendiriyor. Yeni havalimanının uluslararası yolcu ve yük taşımacılığı kapasitesini artırarak Özbekistan'ın küresel tedarik zincirlerine entegrasyonunu güçlendirmesi bekleniyor. Ayrıca projenin yabancı sermaye yatırımlarını teşvik etmesi, yeni istihdam alanları oluşturması ve ülkenin ekonomik büyümesine uzun vadeli katkı sağlaması öngörülüyor. Yeni Taşkent'in, Orta Koridor üzerindeki bağlantısallığı güçlendirmesi, Türk Devletleri Teşkilatı ülkeleri arasındaki ekonomik iş birliğini desteklemesi ve Avrupa ile Asya pazarları arasındaki transit ticarete Özbekistan'ın jeostratejik konumunu daha da pekiştirmesi bekleniyor. Analistler, projenin tamamlanmasıyla birlikte Özbekistan'ın bölgesel rekabet gücünü artıracağını ve Orta Asya'nın yükselen yatırım ve ulaşım merkezlerinden biri olarak uluslararası sistemde daha görünür bir aktör hâline geleceğini ifade ediyor.

✦ TÜRKİYE'NİN NATO'DAKİ STRATEJİK DÖNÜŞÜMÜ: ANKARA ZİRVESİ VE NATO 3.0 PERSPEKTİFİNDE BÖLGESEL GÜÇ PROJEKSİYONU ✦

Türkiye, 18 Şubat 1952 tarihinde NATO'ya katılarak Soğuk Savaş döneminde Batı güvenlik mimarisinin güneydoğu kanadındaki en kritik müttefiklerden biri hâline gelmiştir. Sovyetler Birliği'ni çevreleme (containment) stratejisinin önemli bir ayağını oluşturan Türkiye, Boğazlar üzerindeki hâkimiyeti, Karadeniz'e erişimi ve Orta Doğu'ya komşuluğu sayesinde jeostratejik bir cephe devleti olarak konumlanmıştır. Bu süreç, Türkiye'nin transatlantik güvenlik sistemine entegrasyonunu güçlendirirken NATO'nun caydırıcılık kapasitesine de önemli katkılar sağlamıştır. NATO'nun yeni güvenlik anlayışını şekillendiren Ankara Zirvesi, Türkiye'nin yalnızca askerî kapasitesiyle değil, aynı zamanda diplomatik, jeopolitik ve jeoekonomik konumuyla da İttifak içerisindeki ağırlığını artırdığını göstermiştir. Ankara'da gerçekleştirilen zirvede hibrit tehditler, siber güvenlik, savunma sanayii iş birlikleri, enerji arz güvenliği ve kritik ulaştırma koridorlarının korunması öncelikli gündem maddeleri arasında yer almıştır. Uluslararası basının zirveye gösterdiği yoğun ilgi, Türkiye'nin NATO karar alma süreçlerinde yeniden merkezî aktörlerden biri olarak değerlendirildiğini ortaya koymuştur. NATO 3.0 olarak ifade edilen yeni stratejik yaklaşım ise yalnızca kolektif savunmaya değil; yapay zekâ, uzay teknolojileri, kritik altyapı güvenliği, dijital dönüşüm ve çok katmanlı caydırıcılık kapasitesine dayalı yeni bir güvenlik mimarisini temsil etmektedir. Bu kapsamda Türkiye; Karadeniz, Balkanlar, Doğu Akdeniz, Kafkasya ve Orta Doğu arasında köprü oluşturan jeopolitik konumu sayesinde NATO'nun ileri savunma konseptinin temel taşı olarak öne çıkmaktadır. Özellikle Rusya-Ukrayna Savaşı sonrasında Karadeniz güvenliği, Montrö Sözleşmesi'nin uygulanması ve tahıl koridoru diplomasisi Türkiye'nin stratejik önemini daha da artırmıştır. Bunun yanında Türk savunma sanayiinin son yıllarda ulaştığı teknoloji seviyesi, insansız hava araçları üretimi ve yerli savunma sistemleri NATO'nun müşterek harekât kabiliyetine doğrudan katkı sağlamaktadır. Türkiye aynı zamanda ittifakın güney kanadında terörizm, düzensiz göç, enerji güvenliği ve bölgesel istikrarsızlık gibi çok boyutlu tehditlerin yönetilmesinde kritik rol üstlenmektedir. Ankara Zirvesi, Türkiye'nin sorun yaşayan müttefik konumundan stratejik çözüm üreten bölgesel güç konumuna evrildiğini gösteren önemli bir dönüm noktası olarak değerlendirilmektedir. Sonuç olarak NATO'nun birincil hedefi, Washington Antlaşması'nın 5. maddesi doğrultusunda üye devletlerin egemenliğini, toprak bütünlüğünü ve kolektif güvenliğini korurken; aynı zamanda yeni nesil güvenlik tehditlerine karşı ortak caydırıcılığı sürdürülebilir hâle getirmektir.

Türkiye, günümüzde NATO'yu yalnızca askerî bir ittifak olarak değil; bölgesel istikrar, kriz yönetimi, savunma sanayii iş birlikleri ve stratejik caydırıcılığın temel platformlarından biri olarak değerlendirmektedir. Ankara Zirvesi sonrasında Türkiye'nin NATO içerisindeki konumu daha görünür hâle gelirken, jeopolitik avantajları ve çok yönlü dış politika yaklaşımı sayesinde ittifakın Avrupa, Karadeniz ve Orta Doğu güvenlik denklemindeki vazgeçilmez aktörlerinden biri olmayı sürdürmektedir. Kısa vadede NATO'nun Rusya, siber saldırılar, hibrit tehditler, terör örgütleri ve kritik altyapılara yönelik risklere karşı ileri caydırıcılık, müşterek tatbikatlar, savunma yatırımları ve teknoloji odaklı güvenlik politikalarını yoğunlaştırması beklenmektedir.

RUSYA-KAFKASYA

EĞİTİMDE SEFERBERLİK DÖNEMİ

Rusya'nın en prestijli üniversitelerinden biri olan Yüksek Ekonomi Okulu, Perşembe günü yaptığı açıklamada, üniversitenin giriş sınavı şartlarını karşılayamamasalar bile, Ukrayna'da savaşmak üzere bir yıllık askerlik sözleşmesi imzalayan adaylara ücretsiz eğitim imkanı sunacağını duyurdu. Üniversitenin açıklamasına göre, başvuru sahipleri hemen kayıt yaptırabilirler ancak seçtikleri üniversite destekli lisans veya yüksek lisans programına başlamadan önce bir yıl askerlik hizmetini tamamlamaları gerekmektedir. Askerlik hizmeti sırasında, bu kişiler, halihazırda bir diploma sahibi olup olmadıklarına bağlı olarak, hazırlık veya sürekli eğitim programlarından birine yerleştirileceklerdir. Rusya, Ukrayna'ya karşı savaşta askere alım sayılarının azalması ve savaş kayıplarının yüz binlere ulaşması nedeniyle, yeni bir asker kaynağı olarak giderek daha fazla üniversitelere yöneliyor. Rusya Savunma Bakanlığı, üniversite öğrencilerinin insansız hava araçlarına katılmaları için baskı altına alındığı yönündeki haberleri yalanladı. Öte yandan, Savunma Bakanlığı Perşembe günü, yenilenen ve yıl boyunca geçerli olan zorunlu askerlik sistemi kapsamında ilk bahar dönemi askerlik alımının tamamlandığını duyurdu. Bu bahar yaklaşık 141.000 asker adayı askerlik hizmetine gönderildi. Gelişmelerden anlaşıldığı üzere; Rusya askeri gücü artık eğitime bağlamıştır. Yeterli asker sayısının olmayışı, Rusya'yı yeni yollar bulmaya yönlendirmiştir. Üniversiteler üzerinden yürütülen bu strateji, cephede asker ihtiyacını karşılamaya yönelik eğitimin bir araç haline getirildiğini göstermektedir.

RUSYA'DA İNTERNETE KISITLI ERİŞİM

Rusya'daki internet kullanıcıları, ülke genelinde Google, Apple ve GitHub'ı çevrimdışı bırakan yaygın ve açıklanamayan kesintiler nedeniyle hayati önem taşıyan dijital hizmetlerden mahrum kaldılar. Moskova saatiyle yaklaşık 10:00'da başlayan ağ kesintileri, yerel IP adresi kullanan herkesin web sitelerine erişmesini engelledi. Bu ani dijital karartma, açık internete erişmeye çalışan vatandaşlar için en son engel olup, VPN hizmetlerinin kullanımını sadece bir gizlilik lüksü olmaktan ziyade mutlak bir gereklilik haline getiriyor. Kesintiler, saatler içinde binden fazla kullanıcı şikayetine yol açtı ve bu şikayetler ağırlıklı olarak Moskova, St. Petersburg ve Novosibirsk gibi bölgelerde yoğunlaştı. Kullanıcılar, sitelere yabancı bir IP adresi üzerinden erişmenin hizmeti tamamen geri getirdiğini kısa sürede keşfetti. Engellemelerin son derece yerel nitelikte olmasına rağmen, Rusya'nın telekomünikasyon denetleme kurumu Roskomnadzor, herhangi bir devlet müdahalesini reddetti. Moscow Times'ın haberine göre, düzenleyici kurum yaptığı açıklamada, etkilenen platformlara erişimi kısıtlamadığını iddia etti. Resmi açıklamaya bakılmaksızın sonuç aynı: Bu günlük platformlara normal erişimi geri kazanmanın tek yolu, bağlantıyı Sanal Özel Ağ (VPN) kullanarak güvenli, yabancı bir sunucu üzerinden yönlendirmektir. Ancak Kremlin bu çözüm yolunun farkında ve ülkedeki sansür ortamı hızla kötüleşiyor. Rusya'nın açık internete karşı sürdürdüğü savaş, giderek daha çok bu engelleme araçlarına odaklanıyor ve Roskomnadzor, 2030 yılına kadar VPN uygulamalarının %92'sini engellemeyi hedefliyor.

RUSYA'DA AKARYAKIT KRİZİ

Mozhem Obyasnit adlı Telegram kanalına göre, Rusya'daki yakıt krizi nedeniyle altı bölgede benzin halk için tamamen ortadan kalktı; diğer birçok bölgede ise sürücüler yalnızca bölgesel idari merkezlerde yakıt alabiliyor. Ukrayna'nın petrol rafinerilerine düzenlediği başarılı saldırılar sonucu tetiklenen benzin krizi ortamında Rusya'da yakıt bulunabilirlik haritası yayınlandı. Haritaya göre, Kabardino-Balkarya, İnguşetya, Çeçenya, Dağıstan, Magadan bölgesi ve Çukotka'da çalışan benzin istasyonu bulunmuyor. Dağıstan, kalan yakıt arzını daha eşit bir şekilde dağıtmak amacıyla, kişi başına en fazla 20 litre benzin ve 50 litre dizel alımını sınırlayan katı yakıt karneleme uygulamasını ilk başlatan bölgeler arasındaydı.

Rusya'nın diğer bölgelerinde de durum kritik; buralarda yakıt çoğunlukla sadece idari merkezlerde bulunabiliyor. Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, yakıt tedarikinde yaşanan sorunları kabul etti ancak durumun kritik olmadığını vurguladı. Savaşın üzerinden dört yıldan fazla zaman geçtikten sonra, Ukrayna'nın Rusya'nın petrol altyapısına yönelik uzun menzilli insansız hava aracı saldırıları, cephe hatlarından çok uzakta giderek daha fazla hissediliyor. Son aylarda ülkenin en büyük rafinerilerinden bazılarının tekrar tekrar hedef alınması ve ülkenin petrol rafineri kapasitesinin yaklaşık üçte birinin hasar görmesinin ardından, Rusya'nın benzin üretimi yıllık bazda yaklaşık %25 oranında düştü. Bu durum, benzin istasyonlarının yaz tatili sezonu ve tarımsal hasat döneminde talebi karşılamakta zorlanmasına neden oldu.

Sorun o kadar ciddi boyutlara ulaştı ki, Rus yetkililer geçen hafta Belarus, Kazakistan ve Hindistan'dan yakıt ithalatını araştırdıklarını kabul ettiler; bu, normalde dünyanın en büyük rafine petrol ürünleri ihracatçılarından biri olan bir ülke için olağanüstü bir adım. Hükümet ayrıca, şirketlerin daha düşük kaliteli benzin ve dizel üretmesine izin vermek için yakıt kalitesi standartlarını geçici olarak gevşetmeyi de değerlendiriyor.

◆ RUSYA'NIN MERKEZİLEŞME STRATEJİSİ: ◆ KABARDINO- BALKARYA

The Moscow Times'ın haberine göre; Rusya'nın Kuzey Kafkasya bölgesindeki Kabardino-Balkarya Cumhuriyeti'nde, bölgesel parlamentonun geçen ay cumhuriyet anayasasında değişiklik yapılması yönünde karar almasının ardından yetkililer ve sivil toplum arasında gerilim artıyor. Kremlin tarafından atanan bölge savcısı Nikolai Khabarov tarafından önerilen değişiklikler, Kabardino-Balkarya'nın "devlet olma" ve "toprak bütünlüğü ve dokunulmazlığı" güvencelerini cumhuriyetin en üst yasal belgesinden kaldıracaktır. Eğer kabul edilirse, bu değişiklikler cumhuriyet başkanının "devlet başkanı" resmi statüsünü de ortadan kaldıracak ve Kabardino-Balkarya'nın "güvenliğini ve toprak bütünlüğünü" sağlama yetkisini de yok edecektir. Khabarov, geçen ay bölge parlamentosuna değişiklikleri sunarken milletvekillerine, "Rusya'nın federal bölgelerinin yetkileri egemen yetkiler değil, birleşik bir devlet iktidarı sisteminin parçasıdır" dedi ve değişikliklerin yalnızca Kabardino-Balkarya anayasasını Rusya'nın en yüksek yasasıyla uyumlu hale getireceğini vurguladı. Ancak Kabardino-Balkarya'daki önde gelen sivil toplum aktörleri ve Çerkes diasporası üyeleri, bu değişikliklerin cumhuriyetin özerkliğini daha da aşındıracağına ve bölgeyi kesin bir çöküş yoluna sokacağına inanıyor. Reformun karşıtları, kabul edilmesi halinde bu değişikliklerin Moskova'daki federal hükümete, küçük ve dağlık cumhuriyetin sınırlarını yeniden çizme, topraklarının bir kısmını komşu bölgelere devretme veya en kötü senaryoda bunlardan biriyle birleştirme konusunda yasal zemin sağlayabileceğinden endişe ediyorlar.

"1992'de Kabardino-Balkarya Cumhuriyeti anayasası ilk kabul edildiğinde, Kabardino-Balkarya kendi anayasa mahkemesi, kendi cumhurbaşkanı, kendi parlamentosu ve benzeri kurumlara sahip bir devlet olarak ilan edildi," dedi cumhuriyetin yerlisi ve Çerkes siyasi ittifakı Khabze'nin başkanı Martin Kochesoko. Ayrıca The Moscow Times'a verdiği demeçte, "Cumhuriyetin yetkileri her yıl elinden alınıyor. Cumhuriyetlerin tamamen ortadan kaldırılması ve devletin üniterleştirilmesi için her şeyin hazırlandığı aşıkâr." dedi ve "Kuzey Kafkasya, dünyanın dört bir yanında yaşayan Çerkeslerin anavatanıdır," diye açıkladı. "Oradaki cumhuriyetlerin en azından bir miktar özerkliğe sahip olması, Çerkeslere haklarını savunma, kültürlerini ve dillerini koruma ve anavatanlarına dönme umudu veriyor.

Türkiye'nin Çoğulcu Demokrasi Partisi (Çerkes Dayanışma Partisi olarak da bilinir) Genel Başkanı Faruk Arslandok ise Cumhurbaşkanı Vladimir Putin'i, anayasa değişikliklerinin hem cumhuriyet nüfusu hem de geniş Çerkes diasporası üzerindeki "sosyal ve psikolojik" etkilerini göz önünde bulundurmaya çağırdı. Harvard Üniversitesi Davis Rus ve Avrasya Çalışmaları Merkezi'nde araştırmacı olan Busygina, "Kabardino-Balkarya'nın sıradaki ilk cumhuriyet olmadığını biliyoruz. Sadece Kremlin nihayet bu cumhuriyete de sıra geldi" dedi ve Rusya'nın bölgeleri ve cumhuriyetlerinin bir dereceye kadar ekonomik ve sosyal otoriteye sahip olmasına rağmen, siyasi yetkilerin "kesinlikle" saklı tutulduğunu söyledi.

Haberden anlaşıldığı üzere; Rusya egemenliği tek el şeklinde kendinde toplamak istemektedir. Federasyon içindeki özerk cumhuriyetleri merkeze bağlı kılma çabası artarak devam etmektedir. Rusya, Moskova'yı tek bir merkez olarak tutup, siyasi yetkileri ise kesinlikle özerk cumhuriyetleriyle paylaşmama konusunda kararlıdır.

BALKANLAR

GAGAUZ YERİ'NDE YETKİ KRİZİ: MOLDOVA, RUSYA-AB REKABETİNİN YENİ CEPHESİ

Moldova'da Gagauz Yeri Özerk Yönetimi'nin yetkilerine ilişkin tartışmalar, ülkenin Avrupa Birliği (AB) üyelik süreciyle eş zamanlı olarak yeni bir siyasi gerilim alanı oluşturdu. Kişinev yönetiminin özerk bölgenin seçim ve yönetsel yetkilerini sınırlandırmaya yönelik hukuki düzenlemeleri, başkent ile Komrat arasındaki anlaşmazlığı derinleştirirken, gelişmeler uluslararası kamuoyunun da dikkatini çekti. Bölgedeki siyasi aktörler, merkezi yönetimin attığı adımların 1994 tarihli özerklik statüsünü zayıflattığını savunurken, Moldova hükümeti ise reformların hukuk devleti ve seçim güvenliğini güçlendirmeyi amaçladığını belirtiyor. Uluslararası ilişkiler perspektifinden bakıldığında Gagauz Yeri meselesi, yalnızca iç siyasi bir tartışma olmaktan çıkıp Rusya ile AB arasındaki nüfuz mücadelesinin önemli bir parçası hâline geldi. AB, Moldova'nın egemenliği, demokratik kurumları ve üyelik sürecine destek verirken; Rusya, Gagauz Yeri'nde sahip olduğu tarihsel, kültürel ve siyasi bağlar üzerinden etkisini sürdürmeye çalışıyor. Moskova'nın bölgedeki Rusya yanlısı siyasi çevrelere verdiği destek iddiaları ile AB'nin reform ve mali yardım politikaları, Moldova'yı Doğu Avrupa'daki jeopolitik rekabetin ön cephelerinden biri konumuna taşıyor. Bu nedenle Gagauz Yeri'ndeki gelişmeler yalnızca Moldova'nın iç istikrarını değil, Karadeniz havzasındaki güvenlik dengelerini de doğrudan etkiliyor. Önümüzdeki dönemde AB üyelik müzakerelerinin hızlanmasıyla Kişinev'in merkezi reformlarını sürdürmesi beklenirken, Rusya'nın Gagauz Yeri üzerinden siyasi ve enformasyon etkisini artırma girişimleri devam edebilir. Taraflar arasında uzlaşma sağlanamaması, Moldova'daki kutuplaşmayı ve bölgesel güvenlik risklerini derinleştirebilir.

PODGORITSA, 28 TEMMUZ 2026

KARADAĞ'DAN AB UYUM HAMLESİ:

Türk Vatandaşlarına Vize Zorunluluğu Başlıyor
Karadağ, Avrupa Birliği üyelik müzakerelerinde vize politikasını AB müktesebatıyla uyumlu hale getirme hedefi doğrultusunda, 1 Kasım 2026'dan itibaren Türk vatandaşlarına vize zorunluluğu getireceğini açıkladı. Yeni düzenleme kapsamında Türkiye ile birlikte Çin, Rusya, Belarus ve Suudi Arabistan vatandaşları da ülkeye girişte vize almak zorunda olacak. Karadağ yönetimi, bu kararın üyelik müzakerelerinde kritik öneme sahip adalet, özgürlük ve güvenlik faslındaki yükümlülüklerin yerine getirilmesi açısından zorunlu olduğunu vurguladı. Karar, Türkiye ile Karadağ arasındaki uzun yıllara dayanan vizesiz dolaşım dönemini sona erdirirken, iki NATO müttefiki arasındaki ekonomik ve turistik hareketliliğin de yeniden şekillenmesi bekleniyor. Yaklaşık 320 bin Türk vatandaşının her yıl ziyaret ettiği Karadağ'da vize başvuruları VFS Global aracılığıyla gerçekleştirilecek ve ilerleyen süreçte elektronik vize sistemine geçilmesi planlanıyor. Yetkililer, uygulamanın ikili ilişkilerden ziyade AB'nin ortak dış sınır ve göç yönetimi politikalarıyla uyum amacı taşıdığını belirtiyor. BBC Türkçe'nin aktardığı bilgilere göre, Karadağ daha önce güvenlik gerekçeleriyle Türk vatandaşlarına yönelik vizesiz giriş süresini 90 günden 30 güne düşürmüştü, son düzenlemeyle ise tam vize uygulamasına geçme kararı almıştır. Bu gelişme, AB genişleme stratejisinin aday ülkelerin dış politika ve sınır yönetimi politikalarını doğrudan etkilediğini ortaya koyarken, Türkiye-AB ilişkileri ve Batı Balkanlar'daki bölgesel entegrasyon dinamikleri açısından da dikkat çekici bir örnek oluşturuyor. Bu karar, Türkiye-AB diyalogunda vize serbestisi tartışmalarını yeniden hızlandırabilir, Batı Balkanlar'da entegrasyon süreçlerini ve bölgesel diplomatik iş birliğini güçlendirebilir.

◆ TÜRK MİTOLOJİSİNİN KUTSAL DIŞISI UMay ◆

Arkaik toplumsal yapılarda doğa ve kadın bedeni, yaşamın ve bolluğun tek kaynağı olarak kavranmıştır. Metinde yer alan “Baharla birlikte toprağın, tabiatın yeniden canlanması, bir nevi doğurganlık unsuru olarak ortaya çıkmaktadır. Doğa tüm canlıların yaşamsal faaliyetlerini sürdürmelerine olanak tanımaktadır. Benzer şekilde kadın da doğa gibi soyun devamını sağlayacak doğurganlık özelliğine sahiptir. Kutsiyet bakımından doğa ve kadın eşdeğerdir. Türkler ilk dönemlerde anaerik bir toplum yapısı ve soyun anadan çocuğa geçtiği toplumsal bir yaşam sürdürmüşlerdir” (s. 110) ifadeleri, dişil failliğin toplumsal düzenin merkezinde yer aldığını kanıtlar. Feminist eleştiri açısından soyun anadan geçmesi ve kadının doğayla eşdeğer kutsallıkta görülmesi, erkeğin doğa üzerindeki tahakkümünün henüz kurulmadığı döneme işaret eder. Joseph Campbell’dan aktarılan “Arkaik toplumlar, doğumun ve bereketin simgesi çıplak dışı formu olağandışı önemliyken, erkek genellikle bir faaliyet halindeki şaman veya avcı biçiminde süslü veya maskelidir. Kadın korkusu ve annelik gizemi erkek için dünyanın doğal yapısının korku ve gizemliliği kadar çarpıcı etki güçleri olmuşlardır” (s. 110) tespiti ise, erkeğin kadın bedenindeki doğurganlık ve gizem karşısında duyduğu hayranlık ile kendi eksikliğini kapatma çabasını gösterir.

Mitolojik öğelerin cinsiyetlendirilmesi rastlantısal değil, siyasi iktidar biçimlerinin ve cinsiyetler arası egemenlik mücadelelerinin bir ürünüdür. Metinde Fuzuli Bayat’a referansla belirtilen “Aslında cins anlayışının ruhlar/iyeler üzerine aktarımı siyasi ve ideolojik düşünce sisteminin; erkeklik ve kadınlık hakimiyetinin yani cinsler arasındaki otorite mücadelesinin sonucunda ortaya çıkan bir durumdur” (s. 111) yargısı, feminist tezinin iktidar-bilgi üretimi tezini doğrular. Göçebe ve toplayıcı toplumlardan mülkiyetçi ve savaşçı yapılara geçildikçe, toplumsal cinsiyet hiyerarşisi yeniden şekillenmiş ve erkek merkezli zihniyet mitolojik panteonu dönüştürmüştür. Nitekim metinde vurgulandığı üzere, “...doğanın kutsallığı azaldıkça ve kayboldukça anaerik sistemden ataerik sisteme bir geçiş gözlemlenmektedir... gelişen ve çeşitli etkenlerle değişen düşünce sistemi erkeği zaman içerisinde merkeze almıştır” (s. 111). Bu geçiş, kadının simgesel alandaki egemenliğinin elinden alınması ve erkek otoritesinin ilahi katlarda da meşrulaştırılması sürecidir. Ataerik sistemin dişil gücü ehlileştirme yöntemlerinden biri, kadının kamusal ve siyasi rollerini elinden alarak onu yalnızca ev içi alanla sınırlamaktır. Umay Ana’nın tarihsel süreçteki işlevsel dönüşümü bu hiyerarşik daralmanın en açık belgesidir. Metinde yer alan “Türk mitolojik sisteminde Umay kültü zamanla Mitolojik Ana kompleksinden koparak, bağımsız, koruyucu bir iye haline gelmiş... Orhun - Yenisey yazıtları Umay Ana’nın geniş işlevinden haber vermekte, onun Tengri ile beraber Türk milletini koruduğu vurgulanmaktadır. O halde Umay’ın çocukları ve kadınları koruma görevi daha sonraki dönemlerin, belki de fonksiyonlarını diğer ruhlarla/iyelerle paylaşımından sonraki dönemlerin oluşumudur” (s. 113) tespiti son derece kritiktir. Orhun Yazıtları’nda devletin ve milletin kaderinde Tengri ile yan yana duran, siyasi ve askeri koruyuculuğu olan Umay Ana, ataerik yapının güçlenmesiyle yalnızca gebe kadınları, bebekleri ve aile ocağını koruyan dar bir alana sıkıştırılmıştır. Bu durum, feminist kuramın işaret ettiği kamusal/özel alan ayrışmasının mitolojik düzlemdeki izdüşümüdür. Ataerik ahlak rejimleri kadın bedenini ve cinselliğini denetim altında tutulması gereken bir günah veya utanç alanı olarak kurgularken, arkaik Türk dili ve mitolojisi dişil anatomiyi kutsallığın odağına yerleştirmiştir. Uygurca, Oğuzca ve Çin kaynaklarından derlenen etimolojik çözümlemelerde aktarılan “Çinli Türkologlara göre ise, Umay kelimesi um ve ay kelimesinden oluşmuştur. Um kelimesi ise kadının cinsel organını ifade eden am/em kelimesinin fonetik değişiminden sonra aldığı biçimdir. Ay kelimesi de kadın cinselliğini ve kadınlığı ifade eder. O halde, Umay ’döllenip doğuran kadın ilah’ demektir... Mişer Tatarları ’akraba’, ’kardeş’ gibi çok yakın kişilere ’amıy’ derler. Bunun Umay (Imay, Amı) ile ilişkisi vardır... ’ama’, ’eme’, ’imi’, ’emeci’, ’emecek’, ’imçek’ kelimelerinin kökünde de ’analık’ anlamının yattığını ve onların hepsinin de eski anaerik dönemine dayandığını düşünür” (s. 112-113) açıklamaları, dişil bedenin ne denli kurucu bir unsur olduğunu kanıtlar. Kadın cinsel organının ’akraba’, ’kardeş’ ve ’yaşam’ kavramlarının kökenini oluşturması, feminist açıdan kadın bedeninin ataerik nesneleştirilmeden önceki özgür ve kutsal failliğini ortaya koymaktadır. Ataeriklik, denetleyemediği ve kendi kurallarına boyun eğdiremediği dişil potansiyeli bölerek ’kötü’ ilan eder. Umay Ana’nın tarihsel süreçteki kutuplaşması metinde şöyle ifade edilir: “Çocukların, annelerin ve aile ocağının koruyucusu olan Umay mitolojik varlığı tarihî gelişim sürecinde kutuplaşarak iyi özelliklerinin yanında çocuklara, kadınlara vb. zarar veren bir kötülük kaynağı haline gelmiştir. Umay’ın bu zarar veren kötü yönü Türk toplulukları arasında Hara Umay, Kara Umay, Mayneke, Üzüt-Körmös, Aza, Ayza, al Kızı, Almis, Abası, Al Karısı, Albastı, Umacı gibi isimlerle adlandırılmaktadır... Adı geçen tüm bu kötü ruhlar üremenin ve çoğalmanın düşmanlarıdır” (s. 114). Şakir İbrayev’in “...doğanın kutsallığı kayboldukça anaerik düzenden ataerik düzene bir geçiş gözlenmektedir. Bu sebeple anaerik dönem yerine ataerik dönem geldiğinde kadınları düşman güç ve kişiler olarak gösterme sırası gelmiştir” (s. 115) tespiti, bu şeytanlaştırmanın politik amacını açıkça sergiler. Al Karısı figürü, özgür ve kontrol dışı dişil enerjinin baskılanması ve kadınların doğum sonrası biyolojik/psikolojik krizlerinin ceza olarak kodlanması için üretilmiş ataerik bir mittir. Ataerik anlatı dişil varlıkları parçalara bölse de, metindeki veriler Od Ana, Sarı Kız ve Umay’ın tek bir Kutsal Dişil kökten (Mitolojik Ana) geldiğini gösterir. Metindeki “Eğer; ateş veya ocak sahibinin (Od Ana) Mitolojik Ana tipinin simgelerinden biri olduğu, Umay’ın ise Mitolojik Ana’nın adlarından birini belirttiği... dikkate alınırsa ateş iyisi (Od Ana) ile Umay Ana’nın bağlantısının başlangıçtan beri mevcut olduğu görülecektir... Neticede bugün üç farklı varlık olarak algılanan Od Ana, Sarı Kız, Al Karısı gibi iyelerin birbirleriyle bağlantılı olduğu, Umay kavramının türevleri oldukları görülmektedir” (s. 114-115) ifadeleri, dişil gücün bölünmez bütünlüğünü kanıtlar. Sonuç olarak, Kayabaşı’nın metni feminist bir okumayla incelendiğinde; Türk mitolojisinin temellerinde yer alan dişil otonominin zamanla ataerik yapılarca nasıl sınırlandırıldığı ve kutuplaştırıldığı netleşmektedir. Umay Ana’yı yalnızca edilgen bir analık simgesi olarak değil, devlet koruyucusu ve yaşam kurucusu bir dişil güç olarak yeniden değerlendirmek, kadın failliğinin tarihsel derinliğini ortaya koymaktadır.

◆ WILLIAM BLAKE/ NEBUCHADNEZZAR(1795): ◆

JEAN LEON GEROME/THE SNAKE CHARMER. 1879/82,2 X 121CM/ CLARK ART INSTITUTE, WILLIAMSTOWN MASSACHUSETTS.

Nebuchadnezzar 'ın hikayesi, Eski Ahit'te Daniel Kitabı'nın 4. bölümünde yer alır. Kibrine yenik düşen zalim bir kral...

Nebuchadnezzar, Babil İmparatorluğu'nun en büyük hükümdarıdır. Büyük saraylar yaptırmış, Babil'i dönemin en görkemli şehirlerinden biri haline getirmiş, Kudüs'ü fethetmiş ve İsrailoğullarının bir kısmını Babil'e sürgüne göndermiştir.

Nebuchadnezzar'ın gücü o kadar fazladır ki kendisini tanrının üstünde görmeye başlamıştır. Yaratıcıyla kıyasladığı kendisi yaratılanlar arasında en acizi olacağını haberini bir rüyayla almıştır oysaki; rüyasında dalları ve gövdesiyle göğe kadar yükselen bir ağaç görür. İnsanlar ve hayvanlar bu ağacın meyveleriyle beslenir, türlü hayvanlar bu dallara yuva yapmıştır, yaşamın kaynağıdır bu ağaç. Ancak aniden gökten bir melek iner ve şöyle der: "Ağacı kesin, dallarını budayın, yapraklarının dökün, meyvelerini yıkın."

Ancak Nebuchadnezzar rüyasının anlamını anlayamaz. Rüyanın yorumlanması için çağırılan Daniel ise duyduklarından sonra korkuyla kralı uyarır. Kibri yüzünden tanrı onu alçatacaktır.

Nebuchadnezzar uyarıları anlayamayacak kadar hastadır, kudreti gözlerini kör etmiştir. Hazin sonundan ise kaçamaz. Hastalığı onu tamamen sarar ve yavaş yavaş aklını kaybeder. İnsanlar arasından uzaklaşır. Incil onun durumunu şöyle tasvir eder: yedi yıl boyunca çölde bir hayvan gibi yaşar, otlarla beslenir, pençeleri ve tüyleri çıkar. İnsan suretini ve onurunu kaybeder. Yedi vakit dolduktan sonra ise Nebuchadnezzar başını göğe kaldırır ve ilk kez kendi büyüklüğünü değil, Tanrı'nın büyüklüğünü kabul eder. Artık kibirli değil, alçakgönüllüdür. Blake ise bu hikayeyi resmeder. Nebuchadnezzar'ın kaslı ve görkemli vücudu bir sürüngen gibi yeşilleşmiş ve yerlerde sürünmeye başlamıştır. Kör olan gözleri dehşetle açıktır artık. Önündeki su birikintisinden yansımasına bakar, yozlaşmış ruhunu ve iktidar hırsını seyreder tek başına.

18.yy İngilteresi'nde yaşayan Blake, iktidar mekanizmalarını ve monarşiyi sıkça eleştiren bir sanatçıdır. Bu yüzden bazı yorumcular eseri, o dönemin İngiliz Kralı 3. George'a bir gönderme olarak görürler. Çünkü George'da hükümdarlığı sırasında akıl sağlığını kaybetmiş ve zaman zaman psikoz belirtileri göstermiştir. İnsan ruhunun yüceliğini sanatla beslemenizi diliyorum.

Sanatla kalın.

KAYNAKÇA

AMERİKA (KUZEY AMERİKA)

- ABC News. (2026, Temmuz). U.S.-Iran ceasefire MOU broke: Timeline. <https://abcnews.com/Politics/us-iran-ceasefire-mou-broke-timeline/story?id=13462239>
- Al Jazeera. (2026, 8 Temmuz). Five key takeaways from the NATO summit in Ankara. <https://www.aljazeera.com/news/2026/7/8/five-key-takeaways-from-the-nato-summit-in-ankar>
- Al Jazeera. (2026, 21 Temmuz). Carney says he and Trump have agreed to intensify trade negotiations. <https://www.aljazeera.com/economy/2026/7/21/carney-says-he-and-trump-have-agreed-to-intensify-trade-negotiation>
- Atlantic Council. (2026, 7 Temmuz). NATO can emerge from the Ankara summit stronger. Here's how. <https://www.atlanticcouncil.org/dispatches/nato-can-emerge-from-the-ankara-summit-stronger-heres-how>
- Bloomberg. (2026, 28 Temmuz). Trump talks up Iran diplomacy as negotiations focus on Hormuz. <https://www.bloomberg.com/news/articles/2026-07-28/trump-talks-up-iran-diplomacy-as-negotiations-focus-on-hormuz>
- BNN Bloomberg. (2026, 24 Temmuz). Everything is on the table in U.S. trade talks, PM Carney says after Trump hits Canada with 10% tariffs. <https://www.bnnbloomberg.ca/tariffs/2026/07/24/everything-is-on-the-table-in-us-trade-talks-pm-carney-trump-hits-canada-with-10-tariffs/>
- CNBC. (2026, 6 Temmuz). NATO summit: Turkey, U.S., Trump and defense spending. <https://www.cnbc.com/2026/07/06/nato-summit-turkey-us-trump-defense-spending.html>
- CNBC. (2026, 21 Temmuz). U.S.-Iran war: Trump, Hormuz and the Houthis. <https://www.cnbc.com/2026/07/21/us-iran-war-trump-hormuz-houthis.html>
- CNN. (2026, 9 Temmuz). Iran war live updates. <https://www.cnn.com/2026/07/09/world/live-news/iran-war-trump>
- CNN. (2026, 11 Temmuz). Iran war live updates. <https://www.cnn.com/2026/07/11/world/live-news/iran-war-trump>
- CNN. (2026, 27 Temmuz). Iran war live updates. <https://www.cnn.com/2026/07/27/world/live-news/iran-war-trump>
- Expansión Política. (2026, 19 Temmuz). Sheinbaum y Trump: Final del Mundial y diplomacia telefónica. <https://politica.expansion.mx/presidencia/2026/07/19/sheinbaum-trump-final-mundial-diplomacia-telefonica>
- France 24. (2026, 8 Temmuz). Ukraine live: Russia launches deadly strikes on Kyiv as NATO leaders prepare to meet in Ankara. <https://www.france24.com/en/europe/20260708-ukraine-live-russia-launches-deadly-strikes-kyiv-nato-leaders-prepare-meet-in-ankara>
- NPR. (2026, 6 Temmuz). Trump, NATO and Turkey's defense spending. <https://www.npr.org/2026/07/06/g-s1-132082/trump-nato-turkey-spending>
- NPR. (2026, 21 Temmuz). Trump imposes tariffs on Canadian goods. <https://www.npr.org/2026/07/21/nx-s1-5901905/trump-imposes-tariffs-canadian-goods>
- Sociedad Noticias. (2026, 20 Temmuz). ¿Qué dijo Claudia Sheinbaum en su conferencia de prensa de este lunes 20 de julio de 2026? <https://sociedad-noticias.com/2026/07/20/que-dijo-claudia-sheinbaum-en-su-conferencia-de-prensa-de-este-lunes-20-de-julio-de-2026/>

ASYA-PASİFİK

- BBC News Türkçe. (2026, 17 Temmuz). Japonya'da erkek varisin azalmasıyla imparatorluk hanedan yasası revize edildi. <https://www.bbc.com/turkce/articles/ce97jzv25moo>
- BBC News Türkçe. (2026, 17 Temmuz). Trump, Çin'i 2020 seçimlerine müdahale etmekle suçladı. <https://www.bbc.com/turkce/articles/crmr22jnx80>
- Bundle. (2026, 7 Temmuz). South Korea's fake news law takes effect. <https://www.bundle.app/tr/translate/south-koreas-fake-news-law-takes-effect-1c5d5bb8-19c3-48a6-9f25-212efb5bfed4>
- Deutsche Welle Türkçe. (2026, 17 Temmuz). Trump: Çin 2020 seçimlerinde gizli bilgileri çaldı. <https://www.dw.com/tr/trump-%C3%A7in-2020-se%C3%A7imleri-nde-gizli-bilgileri-%C3%A7ald%C4%B1/a-77998964>
- Euronews Türkçe. (2026, 7 Temmuz). Güney Kore'de 'sahte haber' yasası yürürlükte: Gazeteciler ifade özgürlüğünden endişeli. <https://tr.euronews.com/2026/07/07/guney-korede-sahte-haber-yasasi-yururlukte-gazeteciler-ifade-ozgurlugunden-endiseli>
- Euronews Türkçe. (2026, 7 Temmuz). Çin, Trump'ın seçimlere müdahale suçlamalarını reddetti: "Tamamen uydurma". <https://tr.euronews.com/2026/07/17/cin-trumpin-secimlere-mudahale-suclamalarini-reddetti-tamamen-uydurma>
- Euronews Türkçe. (2026, 17 Temmuz). Japonya veraset yasasını değiştirdi: Kadın imparator yasağı sürüyor. <https://tr.euronews.com/2026/07/17/japonya-veraset-yasasini-degistirdi-kadin-imparator-yasagi-surdu>
- Euronews Türkçe. (2026, 17 Temmuz). Kim Jong-un üst düzey Çinli yetkiliyi Pyongyang'da ağırladı. <https://tr.euronews.com/2026/07/17/kim-jong-un-ust-duzey-cinli-yetkiliyi-pyongyangda-agirladi>
- Euronews Türkçe. (2026, 17 Temmuz). Trump ulusa sesleniş konuşmasında seçimlere müdahale iddialarını yineledi. <https://tr.euronews.com/2026/07/17/trump-ulusa-seslenis-konusmasinda-secimlere-mudahale-iddialarini-yineledi>
- Haberler.com. (2026, 17 Temmuz). Çin'den Kuzey Kore'ye: İlişkileri sağlıklı geliştirelim. <https://www.haberler.com/guncel/cin-den-kuzey-kore-ye-iliskileri-saglikli-gelistirelim-20064969-haberi/>
- Sputnik Türkiye. (2026, 17 Temmuz). Japonya'da erkek varisin azalmasıyla İmparatorluk Hanedan Yasası revize edildi. <https://anlatilaninotesi.com.tr/20260717/japonyada-erkek-varisin-azalmasiyla-imparatorluk-hanedan-yasasi-revize-edildi-1107335632.htm>

ORTADOĞU

- Ortadoğu Haber. (2026). Lübnan'da siyasi kriz: Hükümet ve Hizbullah karşı karşıya. <https://www.ortadoguhaber.com/lubnanda-siyasi-kriz-hukümet-ve-hizbullah-karsi-karsiya/>
- Ortadoğu Haber. (2026). Suriye'de dev operasyon: Rejim artıkları ve DEAŞ çökertildi. <https://www.ortadoguhaber.com/suriyede-dev-operasyon-rejim-artiklari-ve-deas-cokertildi/>
- Ortadoğu Haber. (2026). Güney Lübnan'da ateşkes sonrası köylere ilk zorlu dönüş. <https://www.ortadoguhaber.com/guney-lubnanda-ateskes-sonrasi-koylere-ilk-zorlu-donus/>
- Ortadoğu Haber. (2026). Kızıldeniz'deki saldırılar sonrası petrol 100 doları aştı. <https://www.ortadoguhaber.com/kizildenizdeki-saldirilar-sonrasi-petrol-100-dolari-asti/>
- Ortadoğu Haber. (2026, 26 Temmuz). Katar'da denizcilik yasağı kalktı, seferler başlıyor. <https://www.ortadoguhaber.com/katarda-denizcilik-yasagi-kalkti-seferler-basliyor>

KAYNAKÇA

BATI AVRUPA VE SANAT ANALİZİ

- https://tr.euronews.com/my-europe/2026/07/28/bmden-kibris-icin-yeni-diplomasi-trafigi-guterres-iki-liderle-bir-araya-geldi
- https://tr.euronews.com/my-europe/2026/07/29/bm-genel-sekreteri-guterres-kibris-sorunu-icin-yeni-51-vurgusu
- https://www.aa.com.tr/tr/dunya/bm-genel-sekreteri-guterres-kibris-ziyaretim-cozum-arayisinin-her-zamankinden-daha-acil-oldugunu-gosterdi/4015242
- https://www.dw.com/tr/guterres-k%C4%B1r%C4%B1s-i%C3%A7in-51-g%C3%B6r%C3%BC%C5%9Fmeleri-yeniden-ba%C5%9Flayacak/a-78159191
- https://tr.euronews.com/my-europe/2026/07/30/ispunya-fastan-duzensiz-gocmen-akini-sonrasi-ceutaya-asker-konuslandirdi
- https://www.bloomberght.com/bewen-enerji-halka-arzini-erteledi-3784448
- https://www.bbc.com/turkce/articles/cz97klj5x980
- https://www.trthaber.com/haber/dunya/arjantin-batisinda-bir-helikopterin-dusmesi-sonucu-7-kisi-oldu-952546.htmlhttps://
- www.cnnturk.com/dunya/galeri/durdurulamiyor-avrupa-alev-cemberinde-atom-bombasi-siddetinde-yaniyor-3447959?page=9
- https://tr.euronews.com/my-europe/2026/07/29/avrupa-alevlere-teslim-son-yilların-en-agir-yangin-krizi-daha-ne-kadar-kotulesebilir
- https://tr.euronews.com/2026/07/30/guney-avrupada-yanginlar-azaldi-risk-artti-cozum-ne
- https://www.aa.com.tr/tr/ekonomi/ab-komisyonundan-googlea-890-milyon-avro-ceza/4006852
- https://www.trthaber.com/haber/guncel/abden-googlea-890-milyon-euro-ceza-kendi-uygulamalarını-one-cikarmakla-suçlanıyor-952069.html
- https://tr.euronews.com/next/2026/07/28/avrupadaki-google-rakipleri-rekor-ab-cezasının-ardından-tazminata-yoneldi

TÜRK DÜNYASI

- BBC News Türkçe. (2026, 5 Temmuz). Ankara'daki NATO Zirvesi (haber). BBC News Türkçe. https://www.google.com/amp/s/www.bbc.com/turkce/articles/czj8wz12peko.amp
- Anadolu Ajansı. (2025, 27 Haziran). Uluslararası basın Ankara'daki NATO Zirvesi'nin ardından Türkiye'yi manşetlerine taşıdı. Anadolu Ajansı. https://www.aa.com.tr/tr/gundem/uluslararasi-basin-ankaradaki-nato-zirvesinin-ardından-turkiyeyi-mansetlerine-tasidi/3993027
- Independent Türkçe. (2025, 26 Haziran). NATO'nun yeni dönemi ve Türkiye'nin stratejik öncelikleri. Independent Türkçe. https://www.indyturk.com/node/779296/t%C3%BCrki%C3%87yed-en-sesler/natonun-yeni-d%C3%B6nemi-ve-t%C3%BCrkiyenin-stratejik-%C3%B6ncelikleri
- Stratejik Düşünce Enstitüsü (SDE). (2025, 29 Haziran). Türkiye NATO'da sorunlu ülke konumundan güç odak noktasına nasıl dönüştü? Stratejik Düşünce Enstitüsü. https://www.sde.org.tr/turkiye/turkiye-nato-da-sorunlu-ülke-konumundan-guc-odak-noktasina-nasil-donustu-haberi-65828
- Milli İstihbarat Akademisi (MİA). (2026, Temmuz). Ankara Zirvesi: NATO, 30 tartışmaları ve Türkiye (PDF raporu). Milli İstihbarat Akademisi. https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&opi=89978449&url=https://mia.edu.tr/uploads/f/ankara-zirvesi-nato-30-tartismalari-ve-turkiye_1.pdf%3Fv%3D1783058333&ved=2ahUKEwi_iO_-xvWVAXmnfoHHfvfM8E4HhAWegQIMBAB&usq=AOvVawri4TiRdBXaZQ4QNJRvOtUc

- Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı. (2026, 16 Temmuz). Doğu Akdeniz'deki gemi trafiğine yerli ve milli takip sistemi. https://www.uab.gov.tr/haberler/dogu-akdeniz-deki-gemi-trafigine-yerli-ve-milli-takip-sistemi
- Anadolu Ajansı. (2026, 16 Temmuz). KKTC Gemi Trafik Hizmetleri Sistemi 20 Temmuz'da hizmete alınacak. https://www.aa.com.tr/tr/ekonomi/kktc-gemi-trafik-hizmetleri-sistemi-20-temmuzda-hizmete-alinacak/4000198
- BBC News Türkçe. (2026, 28 Temmuz). Irak Başbakanı ve Erdoğan'ın görüşmesinden hangi sonuçlar çıktı? https://www.bbc.com/turkce/articles/clyoyw7l4ko
- Independent Türkçe. (2026, 28 Temmuz). Erdoğan: Kerkük'teki üretim sahasında Türkiye Petrolleri'ne ortaklık verildi. https://www.indyturk.com/
- Euronews. (2026, 17 Ocak). New Tashkent: Building a sustainable city from scratch. https://www.euronews.com/2026/01/17/new-tashkent-building-a-sustainable-city-from-scratch
- The Times of Central Asia. (2026, 7 Temmuz). Uzbekistan signs contract for New Tashkent Airport, construction to run through 2030. https://timesca.com/uzbekistan-signs-contract-for-new-tashkent-airport-construction-to-run-through-2030/
- Euronews. (2026, 17 Ocak). Yeni Taşkent bölgedeki en büyük kentsel gelişim projesidir. https://tr.euronews.com/2026/01/17/new-tashkent-building-a-sustainable-city-from-scratch

RUSYA-KAFKASYA

- The Moscow Times: (13 Temmuz 2026) by Leyla Latypova , Kuzey Kafkasya'da Anayasa Reformu Yüzyıllar Öncesine Ait Yaraları Yeniden Açıyor. https://www.themoscowtimes.com/2026/07/13/in-the-north-caucasus-a-constitutional-reform-reopens-centuries-old-wounds-a93186
- TechRadar: (16 Temmuz 2026) Rusya genelinde yaşanan ve nedeni açıklanamayan kesintiler nedeniyle Google ve Apple'a erişmek için VPN'e ihtiyaç duyuluyor. https://www.techradar.com/vpn/vpn-privacy-security/russians-need-a-vpn-to-access-google-and-apple-as-unexplained-nationwide-outages-hit?hl=tr-TR
- RBC- Ukraine: (9 Temmuz 2026) Rusya'nın altı bölgesinde halka benzin sağlanamıyor.https://newsukraine.rbc.ua/news/six-russian-regions-left-without-gasoline-1783616978.html
- The Moscow Times : (16 Temmuz 2026) https://www.themoscowtimes.com/2026/07/16/hse-university-offers-free-tuition-to-applicants-who-sign-military-contracts-a93264

BALKANLAR

- BBC News Türkçe. (2026, 28 Temmuz). Karadağ'ın Türk vatandaşlarına vize uygulaması hakkında bilinenler. https://www.bbc.com/turkce/articles/cd9wojl115zo
- Euronews Türkçe. (2026, 28 Temmuz). Karadağ, AB üyelik süreci kapsamında Türkiye'ye vize zorunluluğu getirdi. https://tr.euronews.com/2026/07/28/karadag-ab-uyelik-sureci-kapsaminda-turkiyeye-vize-zorunlulugu-getirdi
- Moldova Cumhuriyeti Hükümeti. (2026). Moldova'da Gagauz Yeri özerk yönetimine ilişkin gelişmeler. https://share.google/6v4oyJnHMOUIL6ya6

FEMİNİST

- Kayabaşı, O. A. (2015). Türk mitolojisinin kutsal dişişi: Umay. Düşünce Dünyasında Türkiz, (33), 109-116.

